Влада – Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 46 (1046) ♦ Субота, 11 березня 1995 року ♦ Ціна договірна

НЕЗГАСНА ЗОРЯ КОБЗАРЯ

Світочем духу українського народу, його прагнень до свободи, незалежності постав великий Кобзар на урочистому вечорі, присвяченому 181-й річниці від дня його народження. Він відбувся 9 березня, у день народження Тараса Шевченка, у Національній опері України.

181 рік тому запалала зоря великого Кобзаря і освітила весь подальший шлях українського народу аж до нинішніх днів, сказав, відкриваючи вечір, голова ради Спілки письменників України Юрій Мушкетик. Тарас Шевченко — один з найбільш яскравих поетичних геніїв. І по цей день люди зачитуються красою його поезії, у якій глибокі народні традиції поєднані з найсміливішим новаторством.

(Закінчення на 2-й стор.).

Проблеми не стали перешкодою

Минулого четверга Голова Верховної Ради України О.Мороз прийняв Надзвичайного й Повноважного Посла Китайської Народної Республіки в Україні Чжан Чженя. Зустріч відбулася на прохання китайського дипломата у зв'язку із завершенням його місії та від'їздом на батьківщину. Зазначалося, що попри складні проблеми української економіки, китайською стороною в Україні створено понад 40 спільних підприємств та виробництв. Новий поштовх розвитку двосторонніх зв'язків в економічній галузі дала перша сесія Міжурядової українсько-китайської комісії з торгово-економічного співробітництва. О.Мороз відзначив також розвиток міжпарламентських зв'язків двох країн. Сторони зазначили, що головною подією в усьому спектрі відносин України й Китаю став офіційний візит до нашої держави Голови КНР Цзян Цземіня у вересні минулого року. На завершення зустрічі О.Мороз висловив вдячність Чжан Чженю за його плідну діяльність в Україні.

Наша позиція незмінна

Делегація України на чолі з віце-прем'єром, міністром зовнішньоекономічних зв'язків Сергієм Осикою взяла участь у засіданні Міждержавного економічного комітету СНД (МЕК). Під час засідання обговорювалися проекти угод про створення Міждержавного валютного комітету, перевезення спеціальних вантажів і продукції військового призначення, а також питання тимчасової структури, штатного розкладу й кошторису витрат МЕК, умови перебування МЕК на території Російської Федерації.

При підписанні документів Україна обумовила, що має намір виконувати тільки ті рішення МЕК, які відповідають українському законодавству.

"АНТАРКТИКА" – ЩЕ ОДНЕ "БЛАСКО"?

або Чому в Європі ласують нашою рибою, а ми змушені лише облизуватися, дивлячись на заморську

Не встигла історія з «Бласко» вийти на фінішну пряму, з'явилася нова «сенсація» — риболовне підприємство «Антарктика» вчинило велике пограбування держави. Хіба можна обійти мовчанкою чи не звернути увагу на таку проблему? Нагадаємо, що за час «господарювання» Павла Кудюкіна в АСК «Бласко» та з благословення його київських покровителів пароплавству, а отже й державі завдано збитків на сотні мільйонів доларів. То невже історія повторюється? Саме для з'ясування цього і виїхав на місце подій наш кореспондент.

Цейтнот

Обурення, гнів, відчай, але тільки не байдужість спричиняють у більшості людей ціни на рибу. Як так, цей продукт завжди був їжею найбідніших, а тепер його можна споживати хіба що на великі свята. Бо ціни — від 280 до 450 тисяч карбованців за кілограм — надовго відбивають апетит навіть у працюючих, не кажучи вже про пенсіонерів. Та вже з перших кроків знайомства з рибопромисловим підприємством запал почав поступово згасати. А після вивчення відповідної документації, зустрічей і розмов з людьми довелось, так би мовити, займати кругову оборону, залучаючи до неї і керівництво «Антарктики». Бо коли тобі розмахують перед носом столичною газетою і вимагають підтвердити хоч один факт з публікації, де їхнє підприємство ставлять в один ряд з «Бласко», аргументи на зразок того, що я представляю інше видання, діють дуже слабо. Для людей, які по півроку не бачать рідного берега і сім'ї, у важких умовах працюють, не покладаючи рук, усі працівники засобів масової інформації — «журналісти, які вислужувалися перед одними хазяями, а тепер так само запопадливо виконують волю інших». І коли чуєш, що допомогти в боротьбі за виживання п'ятитисячному колективу ніхто не рветься, а охочих встромляти палиці в колеса хоч греблю гати, заперечити цим людям справді важко. Бо вони, так би мовити, на власній шкірі сповна відчули «турботу» про колектив...

(Закінчення на 10-й стор.).

Офіційно!

Незгасна зоря Кобзаря

(Початок на 1-й стор.).

Обов'язок перед його пам'яттю змушує зараз по-іншому вчитуватись у Кобзареві поетичні рядки, які є нашою найбільшою істиною. Бо Шевченко — поет сучасний, поет вічний. Його твори і раніше, і нині звучать актуально, пробуджують дух людський, його прагнення до волі, будівництва нової вільної України.

Поява геніїв вкрай потрібна народам. Вони — ціла епоха у житті соціуму, відзначив у своєму «Слові про Кобзаря» письменник Валерій Шевчук. Свою найголовнішу книгу наш національний геній назвав «Кобзар» — бо відчув себе співцем свого народу, виразником його дум і прагнень. Відчуваючи своє велике призначення поета, Тарас у книзі цій створив багатогранний і багатостраждальний образ Батьківщини. Він вірив у її будуччину, у волю народу. Апостолом правди свого народу назвуть його українці, а все, що вийшло з-під його пера та пензля, стане святим для людей.

Про велич поетичного та життєвого подвигу великого сина України говорили на вечорі письменники, літературознавці.

Твори Тараса Шевченка прозвучали у концерті майстрів мистецтв столиці України.

У вечорі взяли участь Президент України Леонід Кучма, Голова Верховної Ради України Олександр Мороз, виконуючий обов'язки Прем'єр-міністра України Євген Марчук.

Євген ПАРІЙСЬКИЙ.
(Укрінформ).

Київ.

Вручення вірчих грамот

Надзвичайний і Повноважний Посол Франції в Україні Домінік Жан-Ноель Шассар 7 березня вручив у Білому залі Маріїнського палацу вірчі грамоти Президенту України Леоніду Кучмі.

Професійний дипломат, кавалер Національного Ордена Заслуг Домінік Шассар є досить помітною постаттю на французькому дипломатичному Олімпі. Він працював на відповідальних посадах у Міністерстві закордонних справ Франції, у посольствах Франції в багатьох європейських країнах, зокрема у Польщі, Нідерландах, СРСР, Великобританії. В Україну Домінік Шассар прибув після шестирічної роботи в Німеччині в ранзі міністра-радника Посольства Франції у Бонні.

Президент України Леонід Кучма щиро привітав Домініка Шассара з початком роботи в Україні.

***

У цей же день вірчі грамоти Президенту України Леоніду Кучмі вручив призначений Надзвичайним і Повноважним Послом Туркменистану в Україні Надірмамед Алов.

Леонід Кучма тепло поздоровив посла, донедавна міністра соціального забезпечення Туркменистану.

Надірмамед Алов, в свою чергу, зазначив, що керівництво Туркменистану надає надзвичайно великого значення багатогранному співробітництву з Україною.

***

8 БЕРЕЗНЯ НАДЗВИЧАЙНИЙ ТА ПОВНОВАЖНИЙ ПОСОЛ УКРАЇНИ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА ПЕТРО САРДАЧУК ВРУЧИВ ВІРЧІ ГРАМОТИ ПРЕЗИДЕНТУ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА ЛЕХУ ВАЛЕНСІ.

Після вручення грамот відбулась бесіда, під час якої Президент і посол обговорили стан та перспективи польсько-українських взаємин, звернувши увагу на необхідність їх динамізації; проблеми європейського співробітництва, особливо в контексті безпеки і стабільності в Центральній та Східній Європі, підкреслили необхідність взаємодії на міжнародній арені.

У цей же день посол України поклав вінок до могили Невідомого воїна.

Головою ВР Криму знову обрано Сергія Цекова

Завершився свого роду подвійний марафон за обрання Голови ВР Криму. Депутати двічі висували кандидатів на високу посаду, двічі проводили голосування, до того ж — у два тури. І от 9 березня спікером парламенту знову обрано С.Цекова. За це висловилися 57 депутатів із 98. Принагідно зазначимо, що відставка Цекова була прийнята 66 голосами.

Заяву зробило «Останкіно». Можливо, воно помилилося

Днями глядачі «Останкіна» були здивовані: ведучий програми «Время» повідомив, що візит Президента Російської Федерації Бориса Єльцина в Україну для підписання довгострокового Договору про дружбу і співробітництво відкладено доти, поки не буде узгоджено питання про подвійне громадянство. Кореспондент «ГУ» попросив прокоментувати цю інформацію Тимчасового повіреного в справах РФ в Україні Владислава Нечипоренка.

— Скоріш за все «Останкіно» помилилося, — сказав пан Нечипоренко. — Жодних офіційних заяв з цього приводу, за даними посольства, ані Президент, ані його оточення не робили. Нині переговорний процес з підготовки договору на останньому етапі, і посольство Росії в Україні очікує на приїзд Президента Єльцина до Києва в кінці березня.

Полярники повернулись

До Києва повернулися учасники першої української антарктичної експедиції. Разом з британськими полярниками вони впродовж двох місяців проводили наукові роботи на станції «Фарадей».

Пишемо нову Конституцію України

Проблем, на жаль, не поменшало

На засіданні Конституційної комісії, що відбулося 6 березня під головуванням Президента України Леоніда Кучми, керівники секцій звітували про опрацювання глав і розділів проекту Основного Закону. Однак, вже підсумовуючи звіти, відповіді доповідачів на запитання членів Конституційної комісії, Леонід Кучма зазначив, що залишається ще дуже багато неузгоджених положень законопроекту. Суто, так би мовити, редакторських і, що головне, політичних.

Передусім спірними залишаються проблеми форми державного правління — парламентській, президентській чи парламентсько-президентській моделі буде віддано перевагу? Йшлося, скажімо, про те, що недоцільно закріплювати в Конституції саме визначення форми правління як таке, а краще окреслити настільки точно функції Президента і функції парламенту, щоб і законодавча, і виконавча гілки влади були однаково сильними і відповідальними. Та й на рівні визначення цих функцій не знайдено, як мовиться, золотої середини. Приміром, хто визначає основні напрями зовнішньої політики: парламент чи Президент? Це питання також залишається поки що відкритим. Так само, до речі, як і пропозиція секції «Виконавча влада, Президент, Кабінет міністрів» про усунення посади прем'єр-міністра. Дискусію викликали й пропозиції секції «Права, свободи, обов'язки людини і громадянина». На думку її членів, неможливо перерахувати всі, так би мовити, «вольності». Тому запропоновано закріпити в Конституції положення про те, що права, свободи, обов'язки людини і громадянина відповідають зазначеним у міжнародних пактах, до яких приєдналася і які ратифікувала Україна.

Конституційна комісія підтримала пропозиції секції «Громадянське суспільство і держава» про включення засад громадянського суспільства до розділів «Загальні засади Конституційного устрою» та «Права, свободи, обов'язки людини і громадянина». А члени зазначеної секції працюватимуть над окремим розділом, присвяченим охороні Конституції.

Цікаві пропозиції подано й щодо формування парламенту. Йдеться про те, щоб обмежити його склад 250—300 депутатами і проводити вибори за мажоритарно-пропорційною системою. Дискусійним залишалося питання: однопалатний чи двопалатний парламент більш доцільний.

Досить гостре обговорення відбулося й з проблематики формування й діяльності судової влади: хто призначатиме суддів, яке місце має зайняти прокуратура в системі влади.

З огляду на названі вище й інші означені під час засідання Конституційної комісії проблеми, було вирішено провести спільне засідання керівників секцій Конституційної комісії, накреслити подальшу спільну роботу секцій, щоб вже на наступне засідання Конституційної комісії подати узгоджені в секціях пропозиції.

Світлана ПИСАРЕНКО.

Депутатський прогноз

Іван ПЛЮЩ: УСЕ ТРЕБА РОБИТИ БЕЗ ПОСПІХУ І НЕРВОЗНОСТІ

Як уже повідомлялося, чимало народних обранців висловилося за негайну відставку уряду. Ясно, що такий настрій підігрівався, крім усього іншого, ще й тим, що подав заяву про відставку Прем'єр-міністр України Віталій Масол. Як же далі розвиватимуться події? — запитали ми народного депутата України І.Плюща.

— Як на мене, — сказав він, — питання про уряд виникло не сьогодні, а в липні минулого року після обрання нового Президента України. Тому що Президент — глава держави і глава виконавчої влади. А вийшло так, що уряд для нього було сформовано без його участі. При нормальній ситуації, я вважаю, нинішній уряд повинен був скласти свої повноваження з тим, щоб Президент формував новий кабінет.

Це зовсім не означає, що всі члени нинішнього уряду повинні залишити свої посади. Значна частина їх могла б увійти до нового складу.

Зрозуміло, що після обрання нового Президента були певні незручності зі зміною складу Кабінету міністрів. Знаєте, було літо, гаряча пора польових робіт, потім 90 днів для підготовки програми, проголошення і затвердження її.

Але ж цю програму мала виконувати урядова команда — отже, знову все повернулося на круги своя.

Я розумію Віталія Андрійовича. Він грамотний, досвідчений економіст і керівник, та зіткнувся з реальністю, відчув, що тими формами і методами, якими він звик діяти, сьогодні далеко не зайдеш. А інших форм і методів ті сили, які привели до влади Віталія Андрійовича, не визнають. Отже, створилися ножиці, і йому працівати було надто складно.

Я можу поспівчувати цій людині, побажати їй плідної праці у Верховній Раді. Водночас прошу всіх не мусувати це питання, тому що воно саме по собі складне і має об'єктивну природу.

Тепер щодо прогнозів. Мені здається, що питання відставки чи невідставки уряду сьогодні не таке нагальне, щоб його негайно обговорювати. Є безліч інших болючих справ, де, дійсно, треба діяти рішуче і невідкладно. Існує закон, згідно з яким новий прем'єр пропонує нову команду, і не треба його підштовхувати у цій складній справі.

Дивує мене й пропозиція, що прозвучала на сесії, знову заслухати звіт уряду. Якого? Про що? Хто і перед ким нині буде звітувати?

Все це треба, ще раз наголошую, робити у визначеному законодавством порядку, без поспіху і нервозності.

Думаю, саме так воно й буде.

Взяв інтерв'ю
Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Відповідно до доручення Президії Верховної Ради на засіданні **Комісії з питань оборони і державної безпеки** було проаналізовано доцільність прийняття Постанови про видачу зброї народним депутатам України та окремим посадовим особам апарату Верховної Ради, що потребує й внесення відповідних змін до Постанови Президії Верховної Ради від 10 листопада 1994 року у зазначеному питанні.

Заслухано інформацію про проект Державної Програми приватизації на 1995 рік та обговорено проект звіту Президії Верховної Ради України.

На засіданні **Комісії з питань базових галузей та соціально-економічного розвитку регіонів** розглянуто пропозиції Комісії з питань фінансів і банківської діяльності щодо прийняття Указу Президента про створення фінансово-промислових груп.

У результаті обговорення думки депутатів полярно розділилися. Прийнято рішення всебічно вивчити це питання з урахуванням доцільності та можливих наслідків створення таких фінансових груп та повернутися до його розгляду найближчим часом.

Проаналізовано також проект звіту Президії Верховної Ради про роботу за дев'ять місяців. Підготовлено пропозиції щодо вдосконалення її роботи.

На черговому засіданні **Комісії Верховної Ради з питань правової політики і судово-правової реформи** було схвалено проект закону про ратифікацію Конвенції з примирення і арбітражу у рамках ОБСЄ. На думку депутатів, ратифікація Конвенції стане важливим кроком у виконанні зобов'язань України щодо врегулювання спорів мирними шляхами, сприятиме інтеграції нашої країни у загальноєвропейський процес та розширенню співробітництва з усіма країнами Європи. Прийнято рішення винести його на розгляд Верховної Ради України.

Члени Комісії розглянули і підтримали проект закону щодо доповнення Регламенту Верховної Ради України, внесений народним депутатом Бутейком А.Д. Запропоновано винести зазначений проект на розгляд Верховної Ради після урахування зауважень і пропозицій. Вони, насамперед, стосуються норм Регламенту, які регулюють механізм телерадіотрансляції «днів уряду» у парламенті України.

Обговорено також пропозицію про створення робочої групи щодо планової перевірки діяльності Міністерства юстиції України та план роботи Комісії на наступний тиждень.

Крім того, розглянуто подання Верховного Суду України щодо припинення повноважень суддів Верховного Суду Автономної Республіки Крим, Київського міського та деяких обласних судів.

Вів засідання голова Комісії Володимир Стретович.

Комісія з питань культури і духовності розглянула і схвалила проект Постанови Верховної Ради «Про символіку державних органів, їх посадових осіб, а також міст, населених пунктів, адміністративно-територіальних одиниць», законодавчу ініціативу Президента України щодо заснування ордена Б.Хмельницького.

На засіданні Комісії обговорено проект звіту Президії Верховної Ради, проект закону України «Про музеї», який підготовлено до прийняття у другому читанні.

Відбулося засідання **Комісії з питань економічної політики та управління народним господарством**, на якому розглянуто звіт Фонду державного майна, проект Державної програми приватизації. Під час обговорення депутати висловили ряд суттєвих зауважень. Так, на думку членів Комісії, звіт Фонду державного майна повинен містити аналіз соціально-економічного ефекту наслідків приватизаційного процесу, зокрема, ефективність приватизації залежно від способів приватизації. Необхідно звернути увагу на роботу з фінансовими посередниками з урахуванням випадків позбавлення їх ліцензій на здійснення діяльності з приватизаційними паперами; контрольну функцію Фонду державного майна за приватизованими підприємствами, а саме, виконання ними умов договору купівлі-продажу, збереження профілю діяльності робочих місць тощо.

При обговоренні Державної програми приватизації думки депутатів розділилися. Тому вирішено доопрацювати програму разом з фахівцями Кабінету Міністрів. Особливу увагу слід звернути на порядок приватизації об'єктів агропромислового комплексу та питання використання громадянами сертифікатів, що будуть видаватися як компенсація за знецінення заощаджень в установах ощадбанку і держстраху.

Розглянуто пакет документів, які надійшли в Комісію щодо проведення економічного експерименту в Куп'янському районі Харківської області та створення спеціальної економічної зони у м.Севастополі. Рекомендовано звернутися до Кабінету Міністрів у встановленому порядку для доопрацювання необхідних нормативних актів.

Було обговорено проект звіту Президії Верховної Ради, робота якої визнана задовільною. Однак, в процесі обговорення було вказано й на недоліки в роботі.

Під час зустрічі членів Комісії з представниками делегації Європейської Комісії було досягнуто домовленість про надання допомоги Україні у підготовці законопроектів з питань бухгалтерського обліку, обігу цінних паперів, лізингу, митного законодавства тощо.

Комісія з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку розглянула питання щодо оплати за електричну та інші види енергії. Депутати погодилися з пропозиціями Мінеперго, Мінекономіки про можливість впровадження нової політики оплати лише за умов відповідних мір по соціальному захисту населення.

Обговорено також шляхи подальшого вирішення питань, що розглядалися на виїзному засіданні Комісії у Донецьку. Зокрема, йшлося про спалювання шахтного метану в газотурбінних установках й перспективи впровадження нових технологій по використанню вугілля низької якості.

Прес-служба Верховної Ради України.

Леонід БРОВЧЕНКО, Володимир КОРОЛЮК, Сергій КОВАЛЬЧУК (фото), спеціальні кореспонденти «Голосу України»

Хто ж справжній куратор цієї справи?

Журналістське розслідування

***30** ВЕРЕСНЯ МИНУЛОГО РОКУ газета «Независимость» надрукувала статтю під заголовком-запитанням «Неужели законодательство Украины предусматривает кредитование таким странным образом?».*

Прес-служба Генеральної прокуратури через «Голос України» відповіла своїм запитанням — «Хто підставив Олександра Мороза?».

Згодом у ряді київських газет пролунало ще одне запитання вже від Комісії ВР з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією — «Хто підставив Генеральну прокуратуру? або На чиє замовлення надруковано статтю «Хто підставив Олександра Мороза?» у газеті «Голос України» від 25 листопада 1994 року?».

Щоб більше не інтригувати читачів, повідомимо: мова йде про 30-мільярдний кредит для міста Охтирки, на клопотанні про який новообраний Голова Верховної Ради О.Мороз залишив резолюцію для керівництва Нацбанку: «О.О. Веселовському. Прошу розглянути».

Через те, що ця суперечлива історія набула значного розголосу і зачепила честь нашої газети, ми вирішили провести своє незалежне журналістське розслідування того, що сталося. І можемо стверджувати, що в цьому разі не все так просто, як викладено у тих публікаціях, автори яких стають на той або на інший бік. Розслідування водночас підштовхнуло нас винести у заголовок матеріалу четверте запитання. Хто ж справжній куратор цієї справи?

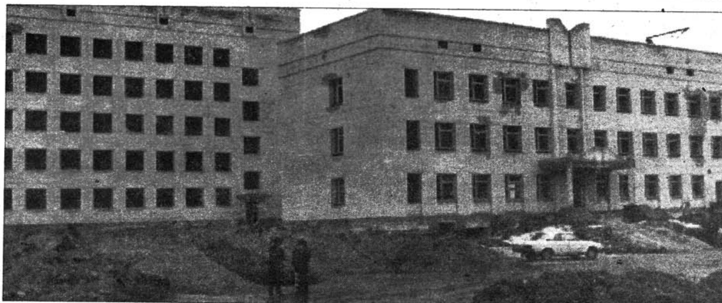
1. Нью-Васюки на політичній карті України?

Охтирка — типове і водночас своєрідне східноукраїнське містечко. Свого часу тут квартирував знаменитий гусарський полк, підполковником якого був Денис Давидов, і тут же служив батько знаменитої «Енеїди» Іван Котляревський. Охтирці й досі, коли кажуть про свою адресу, стверджують, що «живуть на першій, чи третій, чи дев'ятій сотні», за місцем дислокації бравих гусар.

Парадокс, та й годі: Охтирка і район розташовані на нафтогазовому морі, а живуть там люди (хоча, щоправда, де нині живеться добре?) не вельми... Найбільші проблеми — житло і соціальна сфера, особливо медицина. Лікарняні заклади розміщені тут здебільшого у пристосованих приміщеннях забудови кінця минулого століття. Ми відвідали офтальмологічне відділення і можемо лише поспівчувати хворим і медичним працівникам. А лабораторія відділення міститься взагалі в будинку, що нагадує павільйон, у яких у п'ятдесяті влаштовували в райцентрах літні виставки досягнень колгоспів і радгоспів.

Отож, нічого дивного, що місцева влада 1992 року — символічно, чи не так? — у перший рік незалежності України розпочала споруджувати нове приміщення лікарні, яка відповідала б сучасним вимогам. Але нетривкою була радість охтирців. Інфляція, гра з фінансами на найвищому рівні, проблеми неплатежів швидко з'їли шматочок бюджетного пирога, що діставався охтирцям, і довелося батькам міста іти на поклин до нафтовиків, які, щоправда, їм не відмовили і продовжили фінансування цього вкрай важливого для Охтирки об'єкта. Проте згодом і вони не встояли перед натиском «великих» реформаторів. Добре, що місцеві будівельники зголосилися звести лікарню в борг, як і житловий будинок для чорнобильців та «афганців».

На знімках: житловий будинок для «афганців» і чорнобильців вже прийняв перших новоселів; ось у такій тісноті сьогодні тусуються пацієнти офтальмологічного відділення охтирської лікарні; корпуси нової поліклініки і лікарні.

Та вже на початку 1994 року заборгованість міста зросла до 6 мільярдів карбованців, і змушений був капітулювати навіть колектив «Охтиркабуду». Постала реальна загроза зупинки будівництва. Звичайно, найпростіше було лікарню і будинок «заморозити» та й чекати біля нафтового моря погоди. Можна було не звертати увагу на страждання людей, на те, що поступово розкрадали б обидва об'єкти. Відповідь проста і об'єктивна: немає коштів. Та й будівельники на той час вже знайшли собі роботу в ближньому зарубіжжі, а точніше — в Росії. І потяглася вервечка спеціалістів до Москви на заробітки. Одне слово, якби керівники міста сиділи б собі склавши руки, то ніхто на них ніяких собак не вішав би: об'єктивні обставини, що тут вдієш.

Та не такого гатунку виявився тодішній перший заступник голови міськвиконкому (нинішній мер) О.Нестеренко. Куди він тільки не звертався, у які тільки двері не стукав! Але всюди відповідь одна: немає коштів. У будь-кого руки опустилися б...

Тож коли з'явилася остання соломинка в особі одного з «афганців» Сергія Кулешова, то за неї вхопилися обома руками.

— Є можливість отримати кредит, — з такою пропозицією він підійшов до О.Нестеренка. — Але за умови, що частину кредиту буде передано на лікування за кордоном незрячої людини, охтирця.

Ось так уперше з подання С.Кулешова перетнулися шляхи нинішнього мера Охтирки і колишнього мешканця цього міста П.Смирнова.

Той самий С.Кулешов розповів О.Нестеренку, що Павло Смирнов лежить у Києві в госпіталі Міністерства оборони, де його обстежують для майбутнього лікування за кордоном.

Власне, події далі реконструювати не варто, бо в основному читачі уже поінформовані, як охтирці отримали кредит. Зробимо лише уточнення. Згаданого вище листа Голова Верховної Ради України підписав на прохання О.Нестеренка, який стверджує:

— Ми (О.Нестеренко і керівник «Охтиркабуду» В.Пелих. — **Авт.**) попросили Білика (завідуючий секретаріатом Комісії з питань агропромислового комплексу. — **Авт.**): нехай Олександр Олександрович на наш лист дасть письмове підтвердження, що цей кредит Охтирці виділено за умови використання 10 мільярдів карбованців для лікування П.Смирнова за кордоном. Це було 2 червня. Того самого дня Білик віддав нам підписаного листа.

Отже, місту кредит був потрібний позарез. І хоча його дали на 9 місяців по суті під 125 відсотків річних, бо третину треба було переказати П.Смирнову на рахунок у «Правекс-банку», будівельники вирішили ним скористатися, оскільки цей кредит дав можливість не тільки зберегти колектив, а й продовжити роботу на об'єктах, і зокрема завершити зведення житлового будинку.

Ми зустрічалися із щасливими новоселами. Це справді — і «афганці», і чорнобильяни. На час нашого відрядження до Охтирки за рахунок Спілки воїнів-інтернаціоналістів та Мінчорнобиля уже вдалося навіть погасити більшу частину кредиту. Більше того, проведена фінансистами ревізія використання кредитних коштів засвідчила, що «кредит використано за цільовим призначенням».

Не заперечує потреби у наданні коштів і народний депутат України від Охтирського виборчого округу В.Ткаченко, який і став автором депутатського запиту на адресу Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією ВР щодо правомірності надання кредиту рідній Охтирці. Він нам сам розповідав, як хотів допомогти рідному містові. Визнає також і те, що кошти використали за призначенням.

Отож по суті у повітрі зависли 10 мільярдів карбованців з 30, надані П.Смирнову, і власне його особа. Хто він? Звідки взявся? Чи справді йому була потрібна операція? Врешті, куди поділися гроші?

Але перш ніж перейти до розповіді про особу Павла Смирнова, повідомимо читачам, що 9 мільярдів 800 мільйонів карбованців з особистого рахунку П. Смирнова у «Правекс-банку» було конвертовано через Тендерний комітет у 498 тисяч з лишком доларів і переказано на спеціальний рахунок Міністерства охорони здоров'я, де й були вони до недавнього часу. Річ у тому, що Павла Смирнова — чи когось іншого — не влаштовувала позиція консиліуму МОЗу, і він щез. А валюта залишилася. (До речі, скандал розгорівся не до його втечі, а після, але про це дещо пізніше).

Отож, величезні кошти виявилися раптом «замороженими», хоча охтирські будівельники продовжували виплачувати за них проценти. Ніхто не хотів їх розблоковувати, остерігаючись, дуже схоже, звинувачень у зловживаннях. Хоча керівники Охтирки пропонували: валюта нехай залишається міністерству для закупівлі потрібних медикаментів, лікувальної апаратури тощо, а для потреб міста поверніть карбованцеву масу.

Слава Богу, нарешті розум узяв гору, і гроші переказали місту. Отож, будемо сподіватися, Охтирка невдовзі матиме і сучасну лікарню. Таким чином практично весь кредит витрачено на потрібні справи.

Але повернімося до нашого випадкового героя. Після всіх знайомств, розмов, після пошуків його у столиці сусідньої держави — Москві — нас дедалі більше цікавило запитання: хто ж такий Павло Смирнов?

Новітній Остап Бендер чи, може, Джеймс Бонд? Про це — у наступних публікаціях.

Київ — Охтирка — Москва — Київ.

(Далі буде).

У номер!

● Київ

Мішель Камдессю закликав підтримати Україну

Учора в Україну з дводенним візитом прибув керуючий директор Міжнародного валютного фонду Мішель Камдессю, який проведе переговори щодо укладення із Україною угоди про кредит «Стенд-бай» на суму до 1,5 мільярда доларів США на підтримку програми реформ та про виплату другого траншу кредиту «СТФ» на суму до 373 мільйонів доларів. Напередодні візиту Мішель Камдессю зазначив: якщо економічна програма України запроваджуватиметься без відхилень, то це означатиме, що Україна рішуче пориває із своїм минулим, що їй конче потрібно. Пан Камдессю також закликав країни — партнери України надати їй на прийнятних умовах фінансову підтримку для покриття великого дефіциту платіжного балансу.

Соціально захистити усіх неможливо

Реальний рівень безробіття у великих містах України складає 8,4 %. Ці дані отримав у результаті опитування 4454 респондентів у віці від 15 до 70 років центр «Соціальний моніторинг» Національного інституту стратегічних досліджень. Приховане ж безробіття (через надання неоплачуваних відпусток та скорочений робочий день) складає 26 %.

Як заявив на «круглому столі» у київському представництві Світового банку голова регіональної комісії Світового банку Даніель Кауфман, Україна «більше не може обіцяти соціальний захист усьому населенню». Такі спроби призведуть до чергового витка інфляції, що знову-таки завдасть удару по найменш захищених прошарках населення. «Дуже важливо переглянути систему соціального захисту і зорієнтувати її на найбільш незахищених. Втім, визначити таких буде досить складно», — наголосив пан Кауфман.

● Одеса

На приз Марка Посмітного

Виявляється, навіть за умов економічної нестабільності та жорстокої посухи, що спіткала Причорномор'я торік, можна досягти високої ефективності сільськогосподарського виробництва. Це засвідчили підсумки конкурсу на приз знаменитого хлібороба Марка Посмітного, що їх підбив Одеський обком профспілки працівників АПК. Серед десятків претендентів переможцем визначено КСП «Перемога» Кодимського району. Йому, окрім призу, вручено ще й грошову премію. А сам конкурс вирішено продовжити і нинішнього року.

● Луганськ

Східне сяйво над містом

В часи енергетичної кризи квартали Луганська ще не освітлювались вночі так яскраво. За межами міста стався вибух на резервній обвідній лінії газопроводу «Краснодарський край—Серпухов — Санкт-Петербург». Потужний факел вогню здійнявся метрів на 50. Яскрава заграва залила півнеба. Людей поблизу місця події не було.

Вогонь згас швидко, бо спрацювала автоматична заслінка, що миттєво припинила подачу газу. А от чому газ виявився на цій дільниці газопроводу і чому він вибухнув, з'ясовує спеціально створена комісія. Справа ще й у тому, що з осені минулого року ця резервна обвідна лінія знаходиться на капітальному ремонті, і газу там не могло бути.

Сергій ЯСЕН, журналіст

Подія тижня

ПІД ЗНАКОМ БЮДЖЕТУ

Минулий місяць пройшов під знаком обговорення бюджету на 1995 рік. І чим далі тривало обговорення, тим реалістичнішими ставали бюджетні цифри. Скажімо, якщо спочатку за видатками бюджет розрахували на рівні 4,5 квадрильйона карбованців, а за доходами на рівні 1,5 квадрильйона, то сьогодні ці цифри дуже і дуже змінилися. Та це зрозуміло, бо не було ніякого смислу виносити на розгляд Верховної Ради бюджет із дефіцитом у 3 квадрильйони карбованців. Тобто фактично дефіцит втричі перевищував надходження, які планували зібрати на території України. А до того ж його розмір наблизився до загального обсягу валового внутрішнього продукту (ВВП). Тож Мінфін зобов'язав міністерства і відомства вишукати можливості до зменшення видатків та збільшення доходів.

Після першого етапу утруски доходи бюджету склали 2 квадрильйони 152 трильйони карбованців, а видатки — 3 квадрильйони 230 трильйонів. Як бачимо, і тоді дефіцит бюджету становив 1 квадрильйон 78 трильйонів карбованців, що перевищує 20 відсотків обсягів ВВП. Відтак створили комісію, завданням якої було врегулювати розмір видатків у межах доходів. Таким чином врешті-решт за доходами бюджет склав 2 квадрильйони 152 трильйони карбованців, а за видатками 2 квадрильйони 442 трильйони. Перевищення видатків над доходами становило 290 трильйонів карбованців або 6,4 відсотка від ВВП. Проте вже наступного дня після обнародування цих цифр колишній Прем'єр-міністр Віталій Масол повідомив, що запропоновано збільшити витратну частину бюджету, що спричинить дефіцит до 7,5 відсотка. Не виключено, що якісь зміни у бік збільшення видатків внесе і Верховна Рада, а отже, матимемо проблему щодо порозуміння з Міжнародним валютним фондом у питанні надання кредитів.

Держбюджет розраховувався на основі таких макропоказників: ВВП становить 4 квадрильйони 562 трильйони карбованців, національний доход —3 квадрильйони 741 трильйон, прибуток — 1 квадрильйон 160 трильйонів, рівень споживання — 1 квадрильйон 132 трильйони карбованців. Головним у цьогорічному розгляді бюджету є те, що вперше під час його формування виходили з наявних фінансових можливостей. Раніше, як відомо, єдиним джерелом покриття дефіциту був емісійний кредит НБУ. Нинішнього року Мінфін матиме три джерела покриття дефіциту — кредит НБУ (планується на рівні 182 трильйонів карбованців), цінні папери уряду (17,5 трильйона карбованців) і позичка міжнародних фінансових організацій (90 трильйонів).

Щодо структури видатків бюджету, то, скажімо, на оборону планується спрямувати 2,3 відсотка від ВВП або 4,3 відсотка від загальних видатків. Проте, для порівняння, якщо для фінансування Міноборони передбачається 92 трильйони карбованців, то на фінансування Чорнобильської програми — більш як 80 трильйонів карбованців. Щодо соціальних виплат, то, за словами заступника міністра фінансів В.Матвійчука, вони становитимуть 29,6 відсотка від ВВП, але тут не враховано зміни, які передбачаються проектом закону про оплату праці.

Проте, на думку фахівців, найголовнішим питанням, яке виникатиме під час обговорення бюджету у Верховній Раді, буде питання взаємовідносин центру з регіонами. Бо хоча й прийнято Закон про податок на прибуток, за яким всі кошти зараховуються до бюджетів базового рівня, міністр фінансів повідомив, що Мінфін залишає за собою право регулювати бюджети всіх рівнів, оскільки сьогодні ще неможливо перейти до формування бюджету, починаючи із сільської Ради, оскільки регіони України мають різні фінансові умови.

Сергій ЛАВРЕНЮК, «Голос України»

Коментар

Фінансово-промисловий скандал

закипав повільно. Але вже з самого початку було зрозуміло, що на Указ Президента України про фінансово-промислові групи (ФПГ) Верховна Рада накладе вето. Що й сталося другого березня.

Варто, однак, зазначити, що якийсь час указ про ФПГ отримував здебільшого гарні відгуки, але невдовзі ситуацію було переламано. Можна вважати, що переломним моментом стала прес-конференція народного депутата, члена групи «Реформи» Олександра Єльяшкевича, який повідомив, що даний указ суперечить восьми законодавчим актам України. А зважаючи на те, що ФПГ отримують мільйон пільг, Україна може взагалі залишитися без бюджету, оскільки податок сплачуватиме вся ФПГ за кінцевими результатами діяльності. Проте цілком очевидно, що в рамках такої групи дуже важко буде проконтролювати, який прибуток вона отримала насправді. Особливо ж якщо головне підприємство такої групи міститиметься за кордоном.

Ще жорсткішим у своїх висловлюваннях був заступник директора Інституту світової економіки Олег Соскін. Він зазначив, що у світі взагалі не існує фінансово-промислових груп, а лише банківсько-промислові групи, тобто уже сама назва породжує запитання. В наших умовах це призведе до об'єднання банківського і державно-монополістичного капіталу у фінансову олігархію. А що ці групи матимуть дуже великі пільги, то це уможливить створення певного паразитарного прошарку. Якщо взяти до уваги те, що ФПГ зорієнтовані на об'єднання із підприємствами та банками Росії, то з самого початку пальму першості буде віддано російському капіталу, який матиме вирішальну частку у ФПГ. Нагадаємо, що сьогодні у російських комерційних банках сконцентровано до 250 мільярдів доларів, тоді як в українських лише до 3 мільярдів. Отже, на думку Соскіна, через посередництво ФПГ на відкуп віддаються, як правило, найкращі галузі України. Причому робиться це на рівні державно-монополістичного капіталу, бо одна справа, коли об'єднується приватна власність із приватним капіталом і зовсім інша, коли державна власність об'єднується із приватним, як правило, іноземним капіталом. Щоб зрозуміти, що з цього може вийти, не потрібно й надто багатої уяви. Ще раз нагадаємо, що до сьогодні не чути про створення ФПГ у «лежачих» галузях — на транспорті, у переробній промисловості та інших. Заступник голови Фонду держмайна виділив ще одну особливість створення ФПГ — сьогодні туди хочуть увійти ті підприємства, які не бажають приватизуватися за загальним порядком. Тому, за словами генерального директора інвестиційної компанії «Україна» Юрія Очерета, варто подумати над тим, щоб до ФПГ могли входити лише ті підприємства, які хоча б пройшли етап корпоратизації і розпочали продаж акцій, бо інакше це буде узаконене угруповання по відмиванню державних грошей.

Проте накладанням вето фінансово-промисловий скандал не закінчився. Хоч за таке рішення проголосували 222 депутати при 13 депутатах «проти», глава адміністрації Президента України Дмитро Табачник заявив, що в даному випадку об'єдналися інтереси лівих депутатів і тих, хто активно лобіює банківським інтересам. А радник Президента України з економічних питань Володимир Рижов закликав Верховну Раду переглянути своє рішення і не відлякувати світ політичним втручанням у сферу економіки та фінансів. Що він мав на увазі — незрозуміло, бо, як відомо, Верховна Рада у своєму рішенні виходила насамперед із того, що даний указ порушував законодавче поле України. Тим більше у питанні, де йдеться не просто про фінанси, а про дуже великі фінанси.

Президія Вищого арбітражного суду України, Рада суддів арбітражних судів України та Асоціація арбітрів України висловлюють глибокі співчуття судді Вищого арбітражного суду України, члену президії Вищого арбітражного суду України Новіковій Т.О. з приводу тяжкої втрати – смерті батька

Опанаса Євгеновича.

Ірина РОДІОНОВА, журналіст

ІМУНОТЕРАПІЯ ПРОПИСАЛАСЬ У ДАРНИЦІ

Головні болі, розлади сну, несподівані зміни здатності концентрувати увагу, слабкість, часті й тривалі респіраторні захворювання, швидка втомлюваність — от характерні симптоми поганого самопочуття багатьох киян.

— Такі симптоми, справді, спровоковані нашою екологічною ситуацією, — зазначає керівник столичного клінічного центру імунотерапії, доктор медичних наук Ігор Нікольський. — Та кожний окремий випадок вимагає спеціального дослідження. Примірoм, у фахівців Центру протягом майже двох років обстежувалась 30-річна хвора М. Скаржилась на погане самопочуття. Трішки протягу —і бронхіт, щось із'їсть — коліт, замерзне — цистит. Антибіотики не допомагали. Лише після імунологічного аналізу з'ясувалось, що у крові пацієнтки практично відсутні імуноглобуліни основних класів — захисні речовини імунної системи. У стаціонарі Центру хвора отримала те, чого конче потребувала, — препарати, що підвищують імунітет.

Та чи всім доступне таке лікування? Виявляється, Центр поки що не має міського статусу і тому обслуговує переважно мешканців Дарницького району Києва. Для киян лікування безплатне, хоча коштує близько 100 доларів США.

Тут працюють спеціалісти найвищої кваліфікації, є необхідне обладнання, реактиви, консультаційний пункт і денний стаціонар на 60 місць. Всім, хто потребує імунологічного обстеження, намагаються не відмовляти.

А взагалі проблемами імунології спочатку займався відділ імунорегуляції та імунобіотехнології НАН України. На базі цього академічного відділу з ініціативи генерального директора Дарницького медоб'єднання Михайла Салюти і директора Центру біотехнічних систем НАН України Едуарда Бакая відкрито клінічний Центр імунотерапії. Він — перший в Україні та й у СНД. Розміщується у Київській лікарні № 1 Дарницького району. Район обрано не випадково. Тут проживають понад 12 тисяч переселенців з Чорнобильської зони.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, «Голос України»

Шукає абітурієнт посібники

Видавництво «Феміна» вирішило допомогти йому. Причому заздалегідь до вступних іспитів

Освіта

НА НЕДАВНІХ парламентських слуханнях «Про стан освіти в Україні» з уст міністра освіти ми почули, що учні загальноосвітніх шкіл забезпечені підручниками на 40 відсотків від потреби, а навчальними посібниками — лише на третину. А через те, що видання підручників цього року профінансовано лише на 8 відсотків, виникає реальна загроза зірвати початок нового навчального року.

Будемо сподіватися, що до такого не дійде. І додає нам надії діяльність таких недержавних видавничих структур, як київська «Феміна», яка має намір протягом трьох весняних місяців випустити в світ серію книжок «Старшокласникам і абітурієнтам». Автори цих видань — а це провідні викладачі вузів — урахували нинішні особливості шкільних програм, досвід підготовки абітурієнтів та прийому вступних іспитів і написали шість посібників з гуманітарних дисциплін. У них, окрім основного тексту, вміщено практичні рекомендації, допоміжні матеріали, в т.ч. і програми для вступників. Перша книжка серії — «Всесвітня історія XX століття» (українською і російською мовами) — вже побачила світ.

Оглядач «Голосу України» зустрівся з директором «Феміни» Василем ТЕРЕМКОМ.

— Пане Василю, які ще посібники, окрім «Всесвітньої історії...», запропонує «Феміна» цієї весни українським абітурієнтам?

— Уже в першій декаді травня ми плануємо випустити в світ останнє видання цієї серії — «Основи держави і права». А до того вийдуть друком «Історія України», «Людина і світ» (як українською, так і російською мовами), «Українська література» та «Українська мова». Так, в останньому, окрім теоретичного матеріалу, викладеного з урахуванням вимог до майбутніх філологів, подані взірці різних завдань, які традиційно пропонуються абітурієнтам на іспитах: фонетичний, морфемний, словотвірний розбір, аналізу простого і складного речення. Значне місце в підручнику відведено складним питанням, які неоднозначно трактуються сучасним мовознавством. А ось посібник «Людина і світ» побудований з урахуванням програм вступних іспитів на гуманітарні факультети вузів. У ньому абітурієнти знайдуть необхідний обсяг інформації з філософських, економічних, політологічних проблем, словник основних понять і термінів.

— Не секрет, що книги для деяких наших співвітчизників стали, як то кажуть, не по кишені. Скільки коштуватимуть навчальні посібники, випущені «Феміною»?

— Важко сказати, якою буде магазинна ціна, бо її визначають торговельні організації. А що стосується оптової, то в межах 80 тисяч карбованців за один примірник.

— Яким чином думаєте розповсюджувати книги?

— Ми працюємо за класичною схемою: видавництво — торговельна організація. Будь-яка з таких організацій, зацікавлена нашою літературою, може звернутися за адресою: Київ-119, а/с 861, тел. 211-06-80, укласти з нами угоду і одержати партію посібників для реалізації.

— Очевидно, цією серією «Феміна» не обмежить свою увагу до навчальної літератури?

— Навчально-довідкова література — це основне поле нашої діяльності. Прагнемо, щоб наші видання були серійними як за тематикою, так і за графічним вирішенням, дизайном.

Отож цього року приступаємо до видання словників-довідників: економічного, юридичного, політологічного, літературознавчого, релігієзнавчого... До речі, перших два побачать світ уже на початку цього літа. Саме на цій серії маємо намір «обіграти» модель відповідних енциклопедичних видань, робота над якими вже почалася.

Календар «ГУ»

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

УНІВЕРСИТЕТ — ВІД ЛАТИНСЬКОГО «СУКУПНІСТЬ»

У 1805 і 1921 роках були відкриті Харківський та Український Вільний університети

ХІБА можна ігнорувати той факт, що Харківський університет відкрив свої двері через 11 років після смерті Григорія Сковороди? Чи те, що відкриття це стало можливим лише під впливом ідей французької революції 1789 року, яка проголосила Декларацію прав людини і громадянина, в якій сказано: «Всі люди народжуються і є вільними й рівними в правах». Ліберальні європейські ідеї проникали через російський «залізний кордон», й Олександр І вимушений був піти назустріч Василю Каразіну та його однодумцям, спадкоємцям Сковороди.

1805 року університет в Харкові був відкритий. Він «молодший» від Московського на п'ятдесят років, але старший від Петербурзького на чотирнадцять і від Київського на двадцять дев'ять. Таким чином в Україні утворилося два міцних осередки культури: львівський (тут університет діяв з 1661 року) і харківський. Зауважу, що Харківський університет заснувався не внаслідок зусиль уряду, а як результат росту рівня національної свідомості місцевої інтелігенції. Матеріальну основу нового навчального закладу створив Василь Каразін (1773—1824) — вчений, винахідник, педагог. Тривалий час ректором університету був поет Петро Гулак-Артемовський. З Харківським університетом пов'язана діяльність видатного вченого І.Срезневського, лінгвіста Ю.Шевельова та багатьох інших.

І нині університет в столиці Слобожанщини залишається форпостом протистояння впливу великодержавництва з боку північного сусіда, разом з тим він має увійти в нову для себе роль — стати мостом взаєморозуміння й співробітництва з Росією, яка визнає незалежність і самостійний розвиток України.

Заснований 1921 року у Відні Український Вільний університет теж постав як вияв добрих намірів національно свідомої інтелегенції, що вимушена була покинути Батьківщину. Серед ініціаторів цього кроку були М. Грушевський, С.Дністрянський та В.Кушнір. Думку про створення вищого навчального закладу для української молоді на чужині подав Дмитро Антонович. Матеріальну допомогу надав Олександр Олесь. Спочатку було відкрито лише два факультети: філософський та правничий. М.Грушевський незабаром відійшов від УВУ і ректором став О.Колеса. Запрошувався до співпраці й І.Огієнко, але він не зміг прибути до Відня.

Коли наступило мирне затишшя, університет переїхав до Праги, яка стала центром українського еміграційного життя. Допомогу УВУ подавали професори Карлового університету — одного з найстаріших у Європі. Серед викладачів УВУ бачимо відомих тепер і в Україні вчених Дмитра Антоновича, Василя Біднова, Івана Горбачевського, Дмитра Дорошенка, Володимира Кубійовича, Вячеслава Липинського, Степана Рудницького, Дмитра Чижевського, Леоніда Білецького та інших.

З 1945 року УВУ працює в Мюнхені. Уряд Баварії 1950 року офіційно визнав Український Вільний університет. Нині в ньому переважає дослідницька діяльність, результати якої широко використовуються в Україні.

***

З словникових значень поняття «сукупність», як перекладається з латині «університет», нам нині найближче значення — «нерозривне сполучення чого-небудь». Ось чому, коли ми тепер спостерігаємо масове народження університетів в незалежній Україні, як хочеться бути упевненим, що всі вони стануть нерозривним цілим — грунтом відродження національного інтелектуального життя.

На знімку: Український Вільний університет у Мюнхені.

Ярослав ГОРДІЙЧУК, журналіст

То Карась, то Дон Базіліо...

І досі на згадці численних учасників того незабутнього вечора у приміщенні Національної опери України, постановка опери «Борис Годунов» М.Мусоргського, де у головній партії дебютував народний артист України Микола Шопша. Вже у початковому монолозі перед присутніми постала велична фігура царя — образу, що в інтерпретації митця набирає глибоко реалістичних і художньо довершених рис. У міру того, як розгорталися колізії монументального музичного полотна, перед присутніми переконливо розкривалися дедалі нові грані цього багатопланового персонажу — то жорстокий володар, то ніжний батько, то людина, яка глибоко страждає від усвідомлення скоєного злочину. Створити такий образ міг митець, який досконало оволодів усіма прийомами вокальної техніки і суто сценічною майстерністю і пройшов нелегкий життєвий і творчий шлях.

Розпочалася мистецька біографія Миколи Шопші в ансамблі пісні і танцю Київського військового округу (керівник В.Мизников), де він проходив військову службу. Згодом працював в Академічному народному хорі імені Г.Верьовки, в капелі «Думка». В консерваторії він навчався у класі визначного співака М. Кондратюка, під керуванням якого досяг високої сценічної культури як оперний артист, що володіє чудовою дикцією, вміє домогтися найтонших відтінків звучання свого багатющого голосу у всіх регістрах, створити глибоко правдиві й художньо довершені образи. Вже з другого курсу він як соліст виступає у спектаклях оперної студії при Київській консерваторії. Тут за роки навчання він створив партії Грьоміна («Євгеній Онегін» П.Чайковського), Базіліо («Севільський цирульник» Дж.Россіні), Чезаро Анжелотті («Тоска» Дж.Пуччіні), Мефістофеля («Фауст» Ш.Гуно). Їх інтерпретація Миколою Шопшою дала підстави його вчителю М.Кондратюку зазначити: «Шопша — один з найбагатших духовно, щедро обдарованих природою артистів».

Нові лауреати

Незабаром молодий митець почав брати участь у мистецьких змаганнях. Так, 1978 року він став лауреатом республіканського конкурсу «Молоді голоси», 1979 року — переміг на республіканському конкурсі імені М.Лисенка в Одесі, а 1980 року після відбіркового прослуховування став учасником XVIII Міжнародного конкурсу вокалістів у Барселоні, в якому взяли участь 79 артистів з 20 країн. Тут до митця прийшло міжнародне визнання. З приводу гастрольних подорожей слід зауважити, що співак завжди виступав як посланець рідної землі, пропагуючи, поряд із зразками вітчизняної та зарубіжної класики, українську народну пісню, твори сучасних наших композиторів, зокрема І.Шамо, О.Білаша, О.Костіна, Є.Станковича, Я.Верещагіна, О.Зубицького та інших.

З 1979 року Микола Шопша став солістом Національної опери України імені Т.Г.Шевченка, дебютувавши у партії Князя Галицького («Князь Ігор» О.Бородіна). Йому поталанило, що художнє керівництво на той час здійснював головний диригент театру Степан Турчак, адже саме він допоміг Миколі Шопші виробити лише йому притаманну творчу манеру, вміння проникнути у глибинну сутність створюваних ним образів. А виконавчі співакові довелося партії вельми різноманітні. Це Малюта Скуратов («Царева наречена» М.Римського-Корсакова) і Дон Базіліо («Севільський цирюльник» Дж.Россіні), Кирдяга («Тарас Бульба» М.Лисенка) і Борис Тимофійович («Катерина Ізмайлова» Д.Шостаковича) тощо. Нині у репертуарі Миколи Шопші вже близько сорока партій.

Як і в кожного артиста, є у творчому доробку співака своєрідні мистецькі вершини, художні образи, де він максимально розкрив свій непересічний талант як співак. Це, окрім уже згадуваної партії Бориса Годунова, Карась («Запорожець за Дунаєм» С.Гулака-Артемовського) та Захар Беркут («Золотий обруч» Б.Лятошинського). Народний артист України В.Борищенко зазначив, що в інтерпретації Миколи Шопші Карась «чи не найближчий до того образу, що його створив незабутній Михайло Донець. У ньому риси героїчні поєднуються з добротою й щирістю. Тому з першої появи артиста на сцені проймаєся повагою до хвацького козака». Зовсім іншого характеру Захар Беркут — це мужня особистість, борець, що очолив громаду тухольців проти татаро-монголів.

Незабаром співак виступить у партії Тараса Бульби в однойменній опері М.Лисенка.

На знімку: лауреат Державної премії України імені Т.Шевченка Микола Шопша виконує партію Бориса Годунова в однойменному спектаклі.

Хто знає цих жінок і може сказати, де вони зараз?

Валерія Матіс, у 1946 році їй було 20 років, Аннете Матіс — 11 років.

До 1944 р. вони жили у Києві, а потім до 1946 року — у Німеччині.

Повідомте будь ласка: 250027, м. Чернігів, вул. Рокосовського, 37-а, кв. 56, Іванишиній Вірі Павлівні, тел. (04622) 3-20-50.

ДВІЧІ В ОДНУ РІЧКУ

кличуть нас зайти вболівальники за робітництво. А нас вони вчили, що це неможливо

Узагалі-то я людина тиха, спокійна і в усьому поміркована. У роботі мої щастя й нещастя. І сенс усього життя. Без мене, без людини робочої, нічого доброго у світі не відбудеться.

Але й мене турбує, що у друзі до робітництва часом набиваються політики. І хочуть мати з того капітал. У 1917 році з допомогою робітництва і позичених в інших партій лозунгів більшовики прийшли до влади. А далі правила вже верхівка їхньої партії. Гризлися між собою за владу, як павуки в банці. А скільки народу винищили й згадувати страшно. Але треба згадувати.

Я вісімнадцять років відслюсарив на Чорнобильській АЕС і виніс звідти тверде переконання, що й катастрофа на цій станції сталася через хибне керівництво як усією державою, так і кожним окремо взятим підприємством. Якби Горбачов знав, що весь СРСР тримається купи тільки завдяки партійно-адміністративній системі, він, мабуть, не виступив би за демократизацію суспільства. Але він виступив, страх у людей зник, і від легкого повіву демократії імперія розвалилася. І з цього румовища постала незалежна Україна. І слава Богу!

Для чого вдаюся до такого довгого вступу? Та для того, щоби впритул підійти до вельми поважної теми — про комуністів у нашому суспільстві. У «Голосі України» за 4 січня було опубліковано програму доповідь «Про завдання робітничого руху України в теперішній економічній, соціальній і політичній ситуації». Її виголосив на першому з'їзді Всеукраїнської спілки робітників майстер Олександр Бондарчук, голова ради цієї спілки.

Хоча спілка ця Всеукраїнська, але про її існування я, скажімо, дізнався тільки з цієї публікації. Питав своїх колег — вони теж уперше про неї почули. Проте справа навіть не в назві. Мене дещо насторожило повідомлення, що цю доповідь газета друкує на вимогу фракції комуністів у Верховній Раді України. І знову думка: може, комуністи через цей документ хочуть запропонувати суспільству щось новеньке?

Прочитав я доповідь і раз, і вдруге і переконався: нічого робітничого в цій «платформі» немає. Давно збирався написати до газети — зачепила за живе

Просто Президент хоче виконати те, що наобіцяли нещасному народові в далекому 1917 році комуністи, виголошуючи на численних мітингах лозунг: «Фабрики, заводи — робітникам, землю — селянам!»

мене та публікація. Та все якось не виходило. То часу не було, то настрою. Але ж і змовчати теж несила. Бо обурило, що, заховавшись за робітничі спини, комуністи на всі заставки критикують Президента за бажання розпочати приватизацію. І слова вибирають енергійні: руйнує виробництво, грабує народ, суть президентських реформ у розкраданні державної, загальнонародної власності.

Як на мене, то все це велика неправда. Просто Президент хоче виконати те, що наобіцяли нещасному народові в далекому 1917 році комуністи, виголошуючи на численних мітингах лозунг: «Фабрики, заводи — робітникам, землю — селянам!» Захопивши владу, більшовики тоді передумали. Очевидно, зрозуміли, що краще тримати все це у власних руках. Бо тільки так вони зможуть диктувати робітникам і селянам свої умови. До чого ця державна власність нас довела — кожен на своєму робочому місці добре бачить. Рятували нас тільки величезні й багаті простори СРСР і колосальні запаси енергоносіїв та лісу. Все те варварськи розроблялося, продавалося на Захід і якоюсь мірою задовольняло амбіції та покривало помилки влади, а також підтримувало соцтабір та експорт революції. А що залишалося — те підтримувало наш сякий-такий життєвий рівень.

І куди ми тільки не лізли із своїми нібито пролетарськими ідеями та допомогою: у Східну Європу, на Кубу, в Єгипет, Алжир, Ефіопію, Судан. Хтось десь промимрить, що й він — комуніст, і ми йому тут же допомогу. Відриваючи найнеобхідніше від власного народу. От була система!..

Після того, як на ЧАЕС в ролі ліквідатора я нахапався «берів», змушений був шукати іншу роботу. Став слюсарем з ремонту автомобілів у Києві. Спочатку працював у державній системі. Це була не робота, а правдива мука. Ні тобі запчастин, ні інструментів! Доводилося самому купувати потрібні інструменти. І далі завжди було тільки так: за свою зарплату купував на базарі запчастини, ставив на автомобілі, які ремонтував, а потім потерпав: чи клієнт заплатить за куплене і за мою роботу? Нікому не потрібні душевні переживання робітника, коли він через нелюдські порядки на підприємстві виступає в очах клієнта не найліпшим чином... А через це й дисципліна у нас кульгала на обидві ноги, і пияцтво процвітало. Одне слово, непорядок.

А це ж, наголошую, державне підприємство!

Потім утворився гаражний кооператив. І там я теж слюсарював. І там теж, як і на державному підприємстві, робітника мали за ніщо. Найбільша біда була в тому, що кооператив змушував нас ремонтувати машини за найнижчими розцінками, не подбавши хоч про якусь механізацію робіт. Тому не було заробітку. Ось і вийшло: наші керівники замість організації ремонтних робіт як тільки хотіли грабували нас, робітників. Але чомусь тоді ніяка робітнича спілка за нас не заступалася. Бо її просто не існувало. А не існувала така спілка тому, що їй довелося б виступати проти комуністів, які ті кооперативи дозволили. А хто наважувався в ті недалекі часи ставати на прю з комуністами? Таких було мало і ще менше їх зосталося серед живих. Бо комуністи — дуже серйозні хлопці.

Це я кажу про власний досвід, а ви пригадайте будь-якого робітника з будь-якого підприємства і побачите, що за комуністичного режиму робітництво експлуатували так, як тільки хотілося ЦК КПРС та його послідовникам на місцях. Робітники були в невигідному становищі ще й через те, що їх оточували тільки державні підприємства. У них не було можливості на власному досвіді дізнатися, чим же відрізняється шматок хліба, зароблений там, від шматка, який можна заробити, скажімо, на приватному підприємстві.

А тепер декотрі таку можливість одержали. Скажімо, я працюю в компанії «Мазда Моторс Україна» на станції технічного обслуговування тим же слюсарем-рихтувальником. Роботи багато, як і на попередніх підприємствах. Але фірма класна, робітники високо цінують роботу на ній. У нас діє єдине правило: як працюєш, так і маєш. А я звик працювати добре. Тож і заробітки непогані. Досить сказати, що на сім'ю із семи чоловік працюю один я, але нам на прожиття мого заробітку вистачає. Звісно, про якісь там розкоші не йдеться. Скажімо, меблевий гарнітур ми сім'єю придбати не зможемо, але харчі та одяг купуємо в потрібній кількості. І палю я не «Приму», а «Вінстон».

Розповідаю про це для того, щоби люди, які знають тільки державну власність, зрозуміли: не тільки світла, що у вікні. Зневажений на державних та кооперативних підприємствах, де від мене очікували чудеса техніки, які я мав творити з допомогою обценьок і підпилка, я відпочиваю душею, коли повертаю до життя автомобілі у приватній фірмі.

І тепер мені смішно читати, як зчиняється галас: пробі, президент розпорядився приватизувати підприємства й землю!.. Очевидно, хтось вважає, що робітники забули, як їхні батьки, діди й прадіди працювали в містах у роки довоєнних сталінських п'ятирічок за шматок хліба і миску баланди, а в селах помирали від організованого комуністами голодомору. Та й у повоєнні роки нас тримали в чорному тілі. І тоді ніяких робітничих з'їздів на підтримку комуністичної ідеї наче не було. Бо комуністи не мали в них потреби. Вони — командували.

Є одна промовиста закономірність: керівних комуністів робітники цікавлять тільки тоді, коли їм потрібно заволодіти владою, і зразу ж забувають за них і за свої обіцянки-лозунги, коли владу захоплено. Комуністів цілком влаштовує державна власність, в якій вони всі десятиліття були повновладними господарями й ревізорами, від чого вона, нещасна, і потерпіла.

Тепер стає зрозуміло, чому комуністичні вожді і Спілка робітників, що ходить під ними, так не хочуть, так бояться, так не терплять приватизації, називаючи її пограбуванням. Бо з власником підприємства, землі тощо комуніст ніколи й ні про що не зможе домовитися. А робітник, навіть і той, котрий і надалі зостанеться власником тільки своїх рук, після втілення в життя ринкових реформ Президента одержить широку можливість для маневру. Не влаштує його державне підприємство — піде на приватне чи ще якесь. Не сподобається один господар — піде до другого. Туди, де більше платять, де краще до нього ставляться. Та й з господарем значно легше домовитися про підвищення платні, ніж, скажімо, з державою, особливо з такою, якою правлять більшовики. (Розстріл мирної демонстрації робітників за часів Хрущова не забули?). Одне слово, для робітника, який уміє і хоче працювати, приватне підприємство — вихід із становища, знайдений без допомоги комуністів.

А керований комуністичними вождями Бондарчук дає українському робітництву наказ: рішуче виступати проти всеруйнівних буржуазних реформ! А я, робітник, товаришу Бондарчук, маю іншу думку. Я не вважаю приватизацію пограбуванням народу. Знаю, що після приватизації трудящі люди України дістануть додаткові можливості для кращої роботи і кращого життя.

Доповідача все ще приваблює соціалізм. Він виголошує: «Президент усе запевняє, що альтернативи капіталізмові немає. Ще раз заявляємо: є! Це — соціалізм!». Як кажуть, приїхали. Та погляньте ж за кордони колишнього СРСР! Там трудящі люди досягли нормального життя, між іншим, без «завоювань» так званого Великого Жовтня і без комуністів на чолі суспільства. Чи не час би й нам?..

Бондарчук наводить «живий приклад» про те, як, «не втрачаючи жодної копійки, буржуазний уряд тільки перекладає заробітну плату одних людей до кишень інших, а потім навпаки». Заперечу доповідачеві в такий спосіб: щоб уряд не мав клопоту з пошиттям всеукраїнської охрімової свити, чи не краще всі оті підприємства зробити недержавними? Тоді робітники матимуть справу з хазяїном, з фірмою. І, можете бути певні, більшого досягнуть і в роботі, і в переговорах. А керівництву держави хоч цим голова не болітиме.

Бондарчук заявляє: «Усі засоби виробництва і земля належать народові». Якась гра слів, адже всі ми знаємо, і саме в цьому полягає трагедія українського народу, що людям ні засоби виробництва, ні земля не належать. А належать вони фактично тим, хто розпоряджається результатами праці — продукцією. Більше того. За хибне рішення керівника державного підприємства розплачуються трудовий колектив і держава, а приватний власник за свої помилки платить з особистої кишені.

Засоби виробництва і земля вислизають з-під контролю комуністичних вождів. Звідси й тривога. Комуністичним керівникам аж ніяк не хочеться бути привидами. Їм і далі хочеться вершити долі людства. Тому й лякають усіх устами Бондарчука — своєї людини в робітництві: Україна перетвориться на арену класової боротьби, треба готуватися до взяття влади... І тут хочеться сказати: не лякайте, товариші. За вами ніхто, крім таких само, як оце ви, не піде. Бо українському робітникові з вами не по дорозі. Ви виявилися голими королями. Час би це зрозуміти. І не смішити народи світу, намагаючись вести українців «до кращого життя» уперед потилицею.

Засоби виробництва і земля вислизають з-під контролю комуністичних вождів. Звідси й тривога. Комуністичним керівникам аж ніяк не хочеться бути привидами. Їм і далі хочеться вершити долі людства.

У цивілізованих державах усі тонкощі взаємовідносин вирішують три головні сили: профспілки, уряд і підприємці. Вони щороку обговорюють «правила гри», дбаючи про все суспільство і про інтереси окремих груп. І досягли вони чимало. А ми? Все назад оглядаємося? Так ще ж у школі нас учили: в одну річку двічі зайти не можна. Це знають усі. Крім комуністів.

Володимир ЛАЗАР, робітник (Київ)

Точка зору

Місто без землі жити не може

Коли розглядати підготовлений Держкомземом України проект Державної програми земельної реформи в Україні, то постає ряд питань.

Цитую:

«Визначення пріоритетного значення використання земель для сільськогосподарського призначення, перерозподіл земель із створенням резерву для фермерства, здійснення демографічних змін на селі»...

А де ж міста? Де 70 % населення держави? Де створення резервного земельного фонду міст?

Цитую:

«...Раціональне використання і охорона земель як компонента біосфери, просторової бази життєдіяльності людини і способів виробництва є пріоритетним напрямом земельної реформи...»

З наведеного тексту можна зробити такий, приміром, висновок. Існує певна суперечність двох пріоритетів — «життєдіяльність» і «способи виробництва». Але ж способи виробництва то і є складова життєдіяльності людини. І тому порушення цієї єдності неухильно призведе до негативних наслідків. Виробництво, звичайно, на благо людини. Однак, розв'язуючи це завдання, знову ж таки, головне — не забувати саму людину. Щоб людина не стала заложником власного виробництва. Адже міста, поселення — це середовище життєдіяльності людини й розвитку суспільства. І тому неприпустиме ставлення до них за залишковим принципом — як до непріоритетного напрямку сьогодення.

Тому головне лихо нині — нестворення резервного земельного фонду міст відповідно до їх генеральних планів, розроблених з урахуванням нових суспільно-економічних відносин, що складаються. Вочевидь те, що необхідно привести у відповідність правові відносини із закріплення за населеними пунктами з резервних територій, шляхом прийняття Закону України «Про планування територій», указу Президента «Про резервування земель та особливий режим їх використання», а також дати чітке трактування про державний 15 % резервний фонд земель.

Проблему ускладнює відсутність реальних важелів управління та впливу спеціально уповноважених органів регулювання містобудівних відносин (органів містобудування та архітектури) на процеси створення середовища життєдіяльності, тобто формування міст.

Багаторазові звернення до Верховної Ради України про потребу реформування Держкомітету України у справах містобудування та архітектури з наданням повноважень справжнього (не декларативного) впливу на процеси формування та розвитку міст, поселень — належної уваги не привернули, і нинішній стан нерозв'язних проблем, що постали сьогодні, — тому доказ.

В. ГОРБЕНКО,
головний архітектор міста.

Каховка.

Андрій БУРЯЧОК, доктор філологічних наук

КОМУ КРАЩЕ:

шведам у Фінляндії чи українцям в Україні?

У статті 3-й Закону про мови читаємо: «В роботі державних, партійних, громадських органів, підприємств, установ і організацій, розташованих у місцях проживання більшості громадян інших національностей (міста, райони, сільські й селищні Ради, сільські населені пункти, їх сукупність), можуть використовуватись поряд з українською і їхні національні мови».

А тепер, будь ласка, скажіть: де, в якій державі можна прочитати в конституційному законі про те, що ті чи інші національні меншини, які становлять більшість у місцях проживання, можуть використовувати поряд із державною й свою рідну мову в роботі державних, партійних, громадських органів, підприємств, установ і організацій? Хіба тільки в канадській провінції Квебек, у Фінляндії та ще у відповідних кантонах Швейцарії. Але там інша традиція й мовно-культурна ситуація, їхні мови ніколи ніхто не пригнічував. А якщо взяти до уваги слов'янські країни, не кажучи вже про більшість європейських та американських держав, Азію, Африку та Близький Схід, то ви цього не знайдете.

Не будемо далеко ходити, візьмемо для порівняння нашу північну сусідку — Російську Федерацію. Там українців не менше, якщо не більше, ніж росіян в Україні. Той перепис населення, який проводили — за вказівкою ЦК КПРС — наприкінці 80-х років, значною мірою сфальсифікований. Відоме всім із давніх-давен компактне проживання українців на Кубані, Білгородщині, Воронежчині, Курщині, на Далекому Сході, в Тюмені. Хіба мільйони українців, які там живуть, мають хоч одну газету, школу, театр, радіо- й телепередачі? А в нас росіяни мали й досі мають багато того, чого ми в своїй державі не маємо.

Ідемо далі. Стаття 5-та Закону: «Громадяни мають право звертатися до державних, партійних, громадських органів, підприємств, установ і організацій українською чи іншою мовою їх роботи, російською мовою, або мовою, прийнятною для сторін. Відмова службової особи прийняти й розглянути звернення тягне за собою відповідальність за чинним законодавством».

У статті 6-й вказано на обов'язок службових осіб володіти українською та російською мовами, а в разі необхідності й іншою національною мовою в обсязі, необхідному для виконання службових обов'язків.

У статті 10-й зазначено, що «акти республіканських міністерств і відомств, місцевих органів державної влади та управління Української РСР приймаються й публікуються українською мовою, а в разі необхідності — публікуються й іншою національною мовою». У статті 11-й передбачено, що мовою роботи діловодства й документації, поряд з українською, може бути й національна мова більшості населення тієї чи іншої місцевості. Це стосується й судочинства, засобів масової інформації, нотаріального діловодства, пошти й телеграфу тощо.

Україна також гарантує кожній дитині право на виховання й навчання національною мовою в місцях компактного проживання громадян інших національностей.

Важко вищезазначений порядок трактувати як дискримінаційний, чи не так?

Колишній апарат ЦК КПУ та йому підлеглі структури робили все для того, щоб витіснити українську мову з усіх сфер державного й громадського життя, надаючи винятковий пріоритет російській мові, і цього вони значною мірою добилися. Записували багатьох, хто знав російську мову й міг нею говорити, до російськомовних громадян. Таким чином під час перепису можна було отримати ще більшу цифру, ніж та, яка їх цікавила. Звичайно, росіяни (щоправда, не всі, але в основній масі) не знали української мови й не хочуть її знати. Тим часом народи інших тогочасних складових російсько-радянської імперії мусили вивчати російську мову, щоб можна було спілкуватися. А може, це все-таки різнонаціональні етноси, рідною мовою яких була і є їхня національна мова? Адже не вважають себе росіяни американцями, німцями, французами, якщо вони поїхали на заробітки, тільки тому, що вивчили чужу мову.

Мова

Посилаються на те, що в таких державах, як Фінляндія, Канада, Швейцарія, Бельгія та навіть Ірландія, де серед 3 мільйонів громадян є 10 тисяч англійців, офіційними мовами є дві мови, а то й три, як у Швейцарії та Бельгії. Але чи коректні такі посилання? Чи не лукавлять їх автори? Хіба не відомо, скільки заборон, знущань зазнала українська мова від часів Петра I до так званої жовтневої революції, а ще більше після неї? Втім, навіть Ленін наполегливо радив більшовикам, яких направляли в Україну, вивчати українську мову, а тих шовіністів, що ігнорували його поради, називав «держимордами».

Скільки неприємностей і перепон зазнали етнічні українці Донбасу, намагаючись організувати хоча б одну українську школу! Не так давно владні структури Донецька та Луганська всупереч Конституції України проголосили російську мову офіційною, викинувши українську з державного вжитку. Як колись, так і тепер, вони заявляють про наявність у них двомовності, а, по суті, там панує тільки одна, російська, мова. Дехто намагається знайти дірку в нашій історії, а саме — практику запровадження офіційної двомовності в Галичині в період перебування її в складі Австро-Угорщини в XIX ст. Але ж це була імперія, яка включала не тільки австрійців та угорців, а й ті народи, яких вони підкорили, зокрема українців і поляків. Тому після революції 1848 р. кожен із цих народів домагався й домігся функціонування своєї мови на власній етнічній території. А росіяни — не корінне населення України. Це — національна меншина, яка в силу тих чи інших причин опинилася на нашій території. Тож порівняння некоректне. І двічі некоректне з огляду на ту дискримінацію, якої зазнала українська мова, особливо за часи радянської влади.

Чому б нам у такому разі не стати на захист мов інших національних меншин, яких у нас значно більше, ніж англійців в Ірландії чи шведів у Фінляндії? Щоб не ображати їхньої національної гідності, законодавчо, може, варто оформити і їхні мови офіційними?

Володимир СУШКЕВИЧ, журналіст («Свобода»)

БОМБА на ... згадку

Пригадую приповідку воєнного дитинства: «Везу, везу. — Кому, кому? — Вам, вам, вам!»

Народилася вона у дні, коли Тернопіль жорстоко бомбардували з повітря. Наближаються в нічному небі літаки. Важко так гудуть, ніби кажуть:

— Ве-зу! Ве-зу! Ве-зу!

А зенітки із землі:

— Кому? Кому? Кому?

Літаки скидали бомби:

— В-вам! В-вам! В-вам!..

Руїни, смерть. Ми ховалися у підвалах будинку на вулиці Доли. Коли ж бомбардування було особливо сильним, тікали на ніч у підземелля старовинного замку на березі ставка. Навіть через товстелезні стіни було чути вибухи.

Та життя багате і неймовірними сюжетами. Ось один з них.

... Село Велика Березовиця, що одразу за Тернополем, вулиця Микулинецька, 67. Невеличкий будиночок влітку потопає в щедрому саду. А під вікном поруч із криницею «стоїть» чимала авіабомба. Одна з тих, які сипалися навесні сорок четвертого.

Господар цього будиночка під час бомбардування заховався з дружиною і дітьми в льох. Вони чули, як щось важче гупнуло об землю. Зараз буде вибух і...

Але відлетіли бомбардувальники, стало тихо. Господар вибрався з льоху і очам не повірив: під хатою лежала величезна бомба.

Усі побігли подалі від жахливої «гості».

Минула ніч. Олександр Ількович Ридліцький — так звали господаря — усе прислухався. Бомба мовчала. Тоді поспішив до саперів. Ті довго мудрували над хвостатою смертю, доки знешкодили її. Тут Олександр Ількович став просити:

— Хлопці, залиште мені бомбу. Буде пам'яткою.

Через день його взяли в армію. Солдат Олександр Ридліцький воював відважно. Серед бойових нагород був і орден Слави III ступеня. Під Кенігсбергом його важко поранило.

І таке буває

Після усіх жахів війни повернувся до рідної Березовиці. Відчинив хвіртку — під вікном лежала бомба...

Помер він п'ять років тому. Діти перебудовували хату, але бомбу вирішили не чіпати — таким був заповіт Олександра Ільковича.

Я був на цьому подвір'ї. Вийшов з хати юнак:

— Ви на бомбу хочете глянути? Ми вже звикли до гостей. Хата при дорозі, і багатьом цікаво подивитись.

Юнак зняв з бомби стабілізатор, кришку. Корпус трохи проіржавів. Товстелезні металеві стінки. Страшно подумати, що було б, якби вона розірвалася тоді.

Андрій Ридліцький з любов'ю розповідав про свого діда, про бабусю. Він і дружина Оксана — студенти медичного інституту. Дідусь згадував, як лікарі рятували його після тяжкого поранення і дуже хотів, аби хтось із онуків став медиком...

А мені вчувалося із сорок четвертого: «Везу, везу. — Кому? Кому? — Вам! Вам! Вам!..»

Фото Юрія ІЛЬЄНКА.

Тернопіль.

Література

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

На спаді віку граємо... вертеп

Поезія Володимира Базилевського, безумовно, — помітне явище на тлі сучасної української поезії. За творчим розвитком поета, його спробами вирватися «за межі національні» (М. Бурачек) слідкує «чи не найглибший із українських літературознавців», як сказав Іван Дзюба про Леоніда Новиченка. Нещодавно Метр засвідчив свою увагу до Поета, опублікувавши рецензію в «Літературній Україні».

Звичайно, газетна публікація — не намагання відповісти на всі питання, які поставив перед собою В. Базилевський як митець, і не суперечка з тими, хто пише про нього. Нас цікавить найперше те, що побачив поет, зійшовши на вершину свого таланту (В. Базилевський почав друкуватися 1954 року, 1968 видав першу збірку віршів — «Ятрань»).

Отже, чому ж «Вертеп»? До цього були «Рівновага», «Поклик простору», «Світлом єдиним»... Вертеп — то український ляльковий театр, вистави якого відбуваються в скриньці, що має вигляд двоповерхового будиночка. На верхньому поверсі грають п'єси на біблійні сюжети, а на нижньому — народно-побутові. Вертеп близький до російського театру Петрушки. У мові нашого північного сусіди слово «вертеп» набуло негативного значення.

І тут ми виходимо на проблему, яка, як наголошує своїми епіграфами до багатьох віршів сам поет, не байдужа В. Базилевському. Маються на увазі українсько- російські культурні взаємовпливи. Тема не проста, а для декого табуйована, зважаючи на заполітизованість міждержавних стосунків України та Росії і досить відчутний сервільний настрій значної частини нашого громадянства. Разом з тим ясно, що безглуздо заперечувати благотворний вплив літератури Івана Тургенева, Льва Толстого, Михайла Лермонтова, мистецтва Олександра Скрябіна чи Михайла Нестерова (приклади беру довільно) на українську літературу чи мистецтво. Але є та невидима для простого ока грань, яку переступати неможливо, якщо хочемо увійти як цивілізований народ у третє тисячоліття. «Захід є Захід, а Схід є Схід і їм ніколи не об'єднатися», — Редьярд Кіплінг створив формулу на віки. До того ж, справжня російська культура й не прагне увібрати в себе українську — поезія Шевченка й Пушкіна найприродніше звучить мовою оригіналу і зрозуміла всім.

То що ж ховається за наполегливим вживанням Поетом епіграфів то з поезії А. Ахматової, то з К. Бальмонта, то з М. Волошина, то з В. Хлебнікова? Зауважте, що взяті автори мають або ж українське коріння (той же К. Бальмонт насправді мав прізвище Баламут), або, як В. Хлебніков, своїм творчим життям були тісно пов'язані з Україною.

Переконаний, що пояснення цього явища треба шукати в самій природі таланту В. Базилевського, — не малювати предмет чи творити образ того предмета, а наштовхнути читача на осмислення присутності якогось факту в нашому житті. Росія, її культура (нехай у Москві й не бачать поки що визначального впливу в недалекому минулому саме української інтелектуальної присутності у світі на формування нинішнього обличчя російської духовності), хочемо того чи ні, — присутня в нашому житті. Але не треба пов'язувати це з засиллям сталінізму чи з нинішніми потугами великодержавних шовіністів, хоча вони прагнули і прагнуть стати вертепниками, смикати дротиками ляльок українського політичного театру. І сьогодні ще намагаються не випустити з рук ті дротики.

Все це болить поетові і, на наш погляд, він почував би себе впевненіше, коли б частіше звертався до європейського інтелектуального життя — і минулого й сучасного. Він спокійніше б сприймав реалії — часом занадто суперечливі, — якими супроводжується процес будівництва незалежної Української держави. До речі, не випадково у своїх статтях, які часто мають настрій Демосфенових філіппік, В. Базилевський послідовніший і впевненіший. А сьогоднішні звертання до творчості Гойї, Босха, Брейгеля Старшого носять спорадичний характер і не сприяють намаганням Поета знайти логіку й «зв'язок у часові, що розпався» (В. Шекспір).

Колись Ф. Ніцше застерігав своїх прихильників, що читати його твори можна лише сильним духом людям, посучасному сказати б, особистостям. Так і занурення в російську культуру вимагає від нас духовної моці й твердості — приймати в душу розумне й вічне і цуратися мертвотного впливу ідей великодержавного шовінізму та московського месіанства. В. Базилевський у «Вертепі» виявив себе Поетом-особистістю. Хоча і йому не завжди вистачає сили духу — тоді він віддається в полон емоційного бачення світу, в якому живе.

Дух тьми наближається, чую, з вершин і низин,

проспав себе розум і душу віддав на поталу.

Все гаддя земне із глухих виповзає шпарин, —

свободи заждався? Так ось вам свобода розвалу!

Ні, Поете, ви маєте рацію тоді, коли закликаєте свободу «обернути руїни на храм!»

Іван ВАЛЬКО,
письменник,
журналіст

До 50-річчя Перемоги над фашизмом

«Я зі своїм загоном вийшов з підпілля. Прошу нас поважати»

Чому народний месник Іван Калашник не ховався за спини невинних людей, а всю відповідальність за свої дії брав на себе

***В**ІЙНА має багато облич. І безліч пояснень до кожного з них. Але жодним не можна виправдати смерть і горе, які вона несе людям. Ернест Хемінгуей вимагав, щоб усі, хто розпалює війну, були розстріляні в перший же її день повноважними представниками народів, яких вони посилають воювати.*

Нападом у 1941-му на нашу землю людиноненависницького фашизму почався смертельний двобій. Сталін, наш тодішній вождь, «батько і вчитель всіх народів», виступаючи із зверненням до свого народу аж на 12-й день (випадок безпрецедентний у світовій історії!), закликав не залишати ворогові жодного грама хліба і пального, зривати мости, палити ліси (!?), створювати партизанські загони, кінні і піші, вбивати окупантів на кожному кроці. Він зовсім не думав про те, де ж будуть люди партизанити, якщо спалити ліси, і ще менше — яка доля чекає мирних жителів, їх дітей, коли біля їх житла вбиватимуть німців.

Інший тиран подбав про захист вояків вермахту давно продуманими варварськими заходами. Про них знав, від них здригався увесь світ. 22 жовтня 1941 року на київських вулицях було розклеєне оголошення коменданта Києва:

«З приводу акту саботажу сьогодні 200 мешканців Києва були розстріляні. Це є попередження. Кожен мешканець Києва є відповідальним за кожний акт саботажу».

Через 10 днів, 2 листопада, — розстріляли 300 мешканців Києва.

А через 5 тижнів — нове жахливе повідомлення:

«В Києві зловмисно пошкоджено засоби зв'язку (телефон, телеграф, кабель). Через те, що шкідників надалі не можна було терпіти, **в місті було розстріляно 400 мужчин**, що має бути пересторогою для населення...

Ебергард,
генерал-майор та комендант міста.
Київ, 29.XI. 1941».

(Цит. за матеріалами Міжнародного Нюрнберзького судового процесу).

А ось що сповіщала 7 грудня 1941 року «Дніпропетровська газета»:

«2 грудня 1941 р. в Дніпропетровську був вчинений замах на німецького офіцера. У покарання за це було розстріляно 100 заложників з числа дніпропетровського населення...

Ортскомендант».

На нашій землі знайшовся мужній патріот, який, щоб не підставляти невинних людей під вогонь ворожих автоматів, узяв його на себе.

Це видатний народний месник Іван Іванович Калашник.

Бачачи, якою трагедією обертались часом для населення дії партизанів, що викликали нерідко не схвалення, а обурення в народі (за якогось німця, вбитого з-за рогу, або за пошкоджений телефонний провід невинні люди ставали жертвами жахливих каральних заходів), Калашник залишає в селі Коритня Монастирищенського району (нині Черкаська область) дружину з двома малими дітьми і відкрито заявляє про себе.

«Панове гебітскомісари Вінницький, Монастирищенський, Гайсинський та інші. Я зі своїм загоном вийшов з підпілля. Прошу нас поважати. Калашник». Це одна з перших листівок Калашника, розповсюджених на території кількох областей напровесні 1942 року.

Потім будуть десятки, сотні сміливих дій і прокламацій: «Був Калашник», «Міст зірвав Калашник», «Ката страчив Калашник», «Комендатуру розгромив Калашник» і т.д. Це на території майже усього Правобережжя, але найбільше — на Поділлі, Київщині, Черкащині, Кіровоградщині, Одещині. Проте, слава про Калашника (як підтверджують у своєму романі «Білий морок» І. Головченко та О. Мусієнко) «гриміла від Дону до Карпат». А М. Наумов у своїй книзі «Степовий рейд» згадує про розмову на нічній переправі через Дніпро в районі Кременчука. На запитання до діда-перевізника, чи є партизани, почув: «Е, які тут партизани? От на тому боці — стотисячна армія генерала Калашника».

«Я чекаю на вас. Калашник» — попереджували окупантів оголошення на всіх станціях і полустанках від Жмеринки до Києва. І спинялись поїзди з боєприпасами, затримувались у тилу для охорони частини, що мали йти на фронт.

Калашник не тільки врятував від спалення десятки сіл і від загибелі тисячі чоловіків, жінок, дітей, а й здійснив видатний подвиг у моральній площині: з одного боку — підняв бойовий дух у народі, з другого — посіяв загальний страх серед окупантів (німці — ветерани війни досі синонімом слова «партизан» вживають слово «Калашник»).

Такий подвиг не виміряти ніякими чисельними показниками, якими, як правило, характеризуються дії відомих і славних партизанських з'єднань Ковпака, Федорова, Сабурова та ін. Анітрохи не применшуючи значення здійснених ними блискучих операцій у ворожому тилу, я все ж стверджував у бесідах з ними, що їх частини не зовсім підходять під загальновизнану характеристику партизанщини. «Партизан — це (з французького) особа, яка, не входячи до складу регулярних збройних сил, добровільно бере участь у боротьбі з іноземними загарбниками». Партизаном був у Франції український герой Василь Порик. Партизанами у повному розумінні не були ні мій улюблений поет Платон Воронько (спеціально підготовлений підривник — це диверсант), ні залишені спеціально зі своїми штабами на окупованій території голова райвиконкому Сидір Ковпак, перший секретар обкому партії Олексій Федоров, з'єднання яких більше нагадували регулярну армію у ворожому тилу. А хіба можна вважати повністю партизанським спецзагін НКВС Дмитра Медведєва?

У повному розумінні партизанськими були загони, наприклад, що виникли самостійно з місцевого населення та воїнів, розбитих німцями під Уманню 6-ої і 12-ої радянських армій. Вони не мали зв'язку з Москвою, не одержували нізвідки вказівок. Це були власне партизани. І не випадково саме з їх середовища висунулась така духовно гігантська постать, як Іван КАЛАШНИК.

Але їм в історії Великої Вітчизняної війни не пощастило. Бо про них або мало знали, або майже нічого не знали в Москві. Не одержували від них звітів, не посилали їм директив і боєприпасів.

До цього додалась ще одна причина, суб'єктивна. На тимчасово окупованій території ЦК ВКП(б) створював підпільні обкоми партії, які активно діяли. Федоров, приміром, назвав свою книгу «Підпільний обком діє».

Не діяв тільки Вінницький підпільний обком, очолюваний О. Бурченком та М. Нижником. Усі авторитетні видання про війну свідчать: цей обком було створено на Кіровоградщині, але він «не зміг пробитись на Вінниччину і відступив разом з нашими військами». «А якщо тут не було нас, то й не було ніякого ні підпілля, ні партизанщини». Приблизно так міркували. І довго-довго через їх опір або применшувались заслуги партизанів та підпільників Поділля, які діяли у виняткова екстремальних умовах, або ж замовчувались, оббріхувались.

Найбільше не пощастило Калашнику. Два десятки літ дружина не одержувала за народного героя навіть пенсії. Коли ж найвищі партійні інстанції та всезнаючі спецоргани відкрили істину, яку вони, безсумнівно, знали з самого початку, але приховували з серйозних для тих часів причин (Калашник своїми самостійницькими діями не вкладався у схему очолюваної партією боротьби), то у багатьох виданнях з'явилася правда. «Загін легендарного народного месника, здійснюючи рейди по районах Вінницької, Київської, Кіровоградської областей, громив поліцейські управи та німецькі гарнізони». «Найактивніші дії розгорнув у 1942 р. загін легендарного народного месника Івана Калашника, який завдавав серйозних ударів... Гітлерівці посилено полювали за Калашником, обіцяючи за його голову велику винагороду».

Це — цитати з видань, членами редколегій яких були: Ковпак, Федоров, Сабуров, Наумов та ін. Відважні командири, які воювали в тилу ворога, не могли не віддати належне товаришеві по зброї.

На знімку: такі жахливі повідомлення були звичними для жителів окупованого фашистами Києва.

P.S. Про І. Калашника, на могилі якого у містечку Дашів лежить плита з написом: «Легендарному партизанові Калашнику І.І.», досі в народі розповідають легенди, які разом з документами і склали основу роману Івана Валька.

Роман готується до друку у видавництві «Молодь».

ОГОЛОШЕННЯ

В Києві зловмисно пошкоджено засоби зв'язку (телефон, телеграф, кабель). Через те що шкідників надалі не можна було терпіти, В МІСТІ БУЛО РОЗСТРІЛЯНО 400 МУЖЧИН, що має бути перестогою для населення.

Вимагаю ще раз про всякі підозрілі випадки негайно повідомляти німецькі війська або німецьку поліцію для того, щоб злочинці по заслузі були покарані.

ЕБЕРГАРД,
Генерал-майор та Комендант міста.

Київ, 29.XI 1941.

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

Фортеці України: Острозька

ДБАЙМО ПРО ДУХОВНІ МЕЧІ

Острозьку фортецю-замок споруджено в XIV сторіччі. Це типова фортифікаційна споруда — родове гніздо князів Острозьких. Восени 1846 року тут побував Тарас Шевченко, який за завданням Археографічної комісії приїздив на Волинь і Поділля описувати історичні та архітектурні пам'ятки. Масивні стіни, потужні вежі, очевидно, відбивали характер господаря Василя-Костянтина Острозького — нашого видатного діяча історії та культури. Господар краю, він був водночас київським воєводою, отже всеукраїнським лідером, людиною широких поглядів і устремлінь. Думав про майбутнє України-Русі. А воно, як він вважав, у розвої освіти та культури. З ініціативи Василя-Костянтина Острозького в 1576 році було засновано першу вищу школу в Україні — Острозьку слов'яно-греко-латинську академію, естафету від якої перехопила Києво-Могилянська академія. Острозька академія старша від першої вищої школи Росії — Московського університету — на 179 років і молодша від Сорбонни на 323 роки.

До речі, розповідаючи про українські фортеці, ми вирішили акцентувати увагу не на військових справах, а на інтелектуальних потугах краю, де виникали фортеці. Адже певні, що Україну, як і будь-яку державу, може вивратувати лише меч духовний. Вперше цей вираз я зустрів у назві книги поета Лазаря Барановича (Київ, 1666 рік), потім у назві книги Івана Драча (Київ, 1983 рік). Про духовний меч думав і В.-К. Острозький. Першим ректором Острозької академії був Герасим Смотрицький. По його смерті — трек Кирило Лукаріс, який одержав освіту в Падуанському та Венеціанському університетах. Викладачем академії був рідний брат Северина Наливайка — Дем'ян. Із тих видатних особистостей, хто навчався в Острозі, назвемо найперше Петра Конашевича-Сагайдачного — гетьмана України, який заповів все своє майно на розвій Києво- Могилянської академії. Навчався в Острозі й син першого ректора академії Мелетій Смотрицький, а також визначні вчені та письменники Іван Вишенський, Іов Борецький, Ісая Копистенський, Лаврентій Зизаній.

Занепад Острозької академії розпочався відразу ж після смерті її натхненника — князя В.-К. Острозького. Але свою справу вона зробила — з Європи в Україну прийшли ідеї Відродження, що стали інтелектуальною основою національно-визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького.

Будинок академії не зберігся, зате досі стоять Мурована та Кругла башти княжого замку-фортеці, який, повторю, був у першу чергу родовим гніздом князів Острозьких. Волинська твердиня не стояла на перехресті міжнародних шляхів, як Кам'янець-Подільська чи Хотинська фортеці. Як і Луцький та Львівські замки- фортеці, Острозький зберігся, бо господарі краю вели частіше дипломатичні та політичні суперечки, ніж воєнні. Так князь В.-К. Острозький був учасником польсько-російської війни, але виступав за мирні стосунки між державами-сусідами. В таких умовах, вважав він, можна продовжити справу Данила Галицького — досягти для початку автономії України. І знову згадаємо про духовний меч, якому віддавав перевагу В.-К. Острозький. Він відкривав школи в місті, де народився. В Турові князь надав землю дякові Дмитрові Митуричу лише за те, що той зобов'язувався «школи держати і уставником бути». Він також організував бібліотеки — в Острозькій академії зберігалася чи не найцінніша на той час книгозбірня, серед рідкісних видань якої були, наприклад, «Космографія» Мюнстера, видана в Базелі в 1550 році, «Греко-латинський словник» Калепіна, трагедії Евріпіда, промови Цицерона, граматика Кленарда. Географія книжкових зв'язків Острога була надзвичайно широкою.

Рівненська область.

Леонід БРОВЧЕНКО, Сергій КОВАЛЬЧУК (фото), «Голос України»

Мрія на шкільну тему

Іван Твердоус — директор радгоспу «Маяк» у Недригайлівському районі Сумщини мріє збудувати у Курманах нову школу. Замість тієї, що споруджена ще у 1913-му. Хоче Іван Кіндратович залишити нащадкам пам'ять про себе. Хоча за п'ять років господарювання вже і тік новий з'явився у господарстві, і десять будинків невдовзі заселять курмівчани, і природний газ підійде до села. То все добре, але головне для Івана Твердоуса — школа. Нова, світла, із спортзалом, їдальнею, великими класами-кабінетами... То буде пам'ять на все життя, доки стоятимуть Курмани. А стоятимуть вони вічно. Бо вічний рід людський.

Життєве кредо Твердоуса — піклуватися про людей. Про таких, як ветеран війни Д.Демченко з дружиною Катериною Максимівною чи молодий механізатор В.Гончаренко. Це завдяки їхній праці, героїзму, їхнім мозолям стоїть «Маяк» попри всі негаразди. А їх сьогодні більш ніж досить. Найголовніший — платіжна криза. Правда, і тут І.Твердоус насамперед подбав про людей. Не чекаючи, доки держава розрахується за здану продукцію, частину овочевого урожаю директор реалізовує через магазини обласного центру. Тому у радгоспній касі є завжди гроші для зарплати робітникам. Уже, як кажуть, на хліб вистачить, а до хліба у селян знайдеться ще дещо. У планах директора — відкриття свого радгоспного магазину у Сумах. Плани планами, але мрія у Твердоуса одна — школа. Дітей він вже виростив, дерево посадив, хату збудував. А тепер ще хоче збудувати школу. Тільки тоді вважатиме, що не даремно прожив життя.

«АНТАРКТИКА» — ЩЕ ОДНЕ «БЛАСКО»?

Василь ТУГЛУК, «Голос України»

(Початок на 1-й стор.).

Зі здобуттям Україною незалежності чимало підприємств вирішило стати господарями у власному домі. А дехто пішов далі й поділив «спільну хату» на декілька закутків. Першими вирішили, так би мовити, здобути суверенітет порти. Внаслідок цього риболовні підприємства змушені були піти у «прийми». Зазнав краху флот, який централізовано забирав рибу з траулерів і доправляв її переробним підприємствам. Через нестачу оборотних коштів він не зміг закуповувати продукцію у рибопромислових підприємств , перейшов на перевезення бананів і цитрусових. За цієї ситуації «Антарктика» змушена була займатися не лише виловом, а й збутом продукції. Але й це ще півбіди. Гірше — інше. Рідна держава просто забула, що в Україні морська риболовна галузь за чисельністю суден не поступається Чорноморському морському флотові. І навіть тоді, коли урядовцям нагадували про існування такої могутньої риболовної флотилії, вони лише відмахувалися від надто настирливих — мовляв, робіть, що хочете. І це не просто слова.

Свого часу уряд під керівництвом Вітольда Фокіна пообіцяв виділити на покриття експлуатаційних витрат й екіпірування рибопромислового підприємства 13 мільйонів доларів. Повіривши в це, судна відправили на океанічний лов риби в зону Мавританії. Тут їх і застало повідомлення, що грошей не буде і треба викручуватися хто як може. Кредитори, дізнавшись про жалюгідний фінансовий стан боржників, почали арештовувати судна. Внаслідок цього траулери, порушуючи всі морські правила й закони, змушені були вночі ганебно втікати із зони. Мало того, що довіра до уряду коштувала для «Антарктики» втрати престижу, то ще й борг зріс на 3 мільйони доларів.

Не дрімали кредитори і в Європі. За борги колишнього Союзу іспанською фірмою в порту Лас-Пальмас було заарештовано чотири риболовецькі судна. Неодноразові звертання керівництва «Антарктики» до Фонду державного майна і Кабінету міністрів з проханням вжити заходів для повернення суден в Україну нічого не дали. Лише через рік, ставши вже орендним, а пізніше — акціонерним підприємством, «Антарктика» взяла комерційний кредит в інших фірм і викупила своє майно з-під арешту.

Однак, обпікшись один раз, в підприємстві вирішили не робити передчасних висновків. Проте дальший перебіг подій засвідчив, що сподівання орендного колективу на дійову допомогу держави марні. У 1993 році уряд прийняв постанову про виділення «Антарктиці» кредиту. Причому на цільову програму: для забезпечення роботи плавбази «Восток» та флотилії, що її обслуговує. У відповідь на цей документ Національний банк і вухом не повів, хоча мені особисто відомі факти, коли кредити комерційним підприємствам видавали під сміховинно низькі відсотки. «Восток» змушений був вийти на промисел без риболовних суден і замість 55 привіз в Україну лише 6 мільйонів банок консервів.

Ще два звернення до колишнього Президента України Леоніда Кравчука з проханням допомоги у кредитуванні роботи підприємства закінчилися безрезультатно. Не зреагував Кабінет міністрів та Мінфін і на доручення нинішнього Президента України Леоніда Кучми щодо кредитування флотилії «Восток», яка входить до складу «Антарктики». Підприємство опинилося по суті в цейтноті: або сиди в Одесі і чекай, доки підеш на дно в прямому й переносному значенні, або виходь на промисел, де кредитори виловлюватимуть і арештовуватимуть судна за борги колишнього Союзу. Отже, залишалося покладатися на власні сили та шукати вихід з критичного становища.

«Легка» приватизація з вагомим «причепом»

Оскільки зарубіжні фірми не хотіли йти ні на які контакти чи поступки державному підприємству, в «Антарктиці» вирішили піти шляхом акціонування.

— Якби я знав наперед, або якби і мені запропонували ще раз пройти всю процедуру оформлення, узгодження, підписання всіх документів, — розповідає генеральний директор «Антарктики» Валерій Кравченко, — то я вважав би за краще, щоб оці судна пішли на дно, ніж терпіти приниження, доводити в кожному кабінеті, що ти думаєш передусім про колектив, користь для держави...

Антимонопольний комітет, Держрибгосп, Фонд державного майна, міністерства, Кабінет міністрів — скрізь довелося побувати керівництву рибопромислового підприємства. Чого лише варто переконати віце-прем'єрів і міністрів, без чийого «добра» не могло з'явитися розпорядження Кабінету міністрів про дозвіл на проведення приватизації майна орендного підприємства «Антарктика»! Тільки на це пішло майже три місяці.

Потім створили комісію з оцінки вартості майна. Її очолив начальник управління Фонду держмайна Олександр Поляков, а не Валерій Кравченко, як це намагаються піднести нині деякі засоби масової інформації. Генеральний директор був одним з дев'яти членів оціночної комісії разом з представниками Держрибгоспу, обласної держадміністрації, податкової інспекції.

Мало того. На доручення Генеральної прокуратури комісія Мінфіну та Фонду держмайна наприкінці минулого року провела перевірку правильності оцінки основних фондів «Антарктики». Її висновки: оцінка цілісного майнового комплексу акціонерного підприємства відповідає методиці і проведена правильно.

Проте комусь не терпиться зупинити процес акціонування. Особливо після того, як «Антрактика» почала виходити з піке власними силами. Наприклад, минулого року вона єдина з рибопромислових підприємств поставила в держрезерв 6 мільйонів банок консервів, надала матеріальну допомогу своїм працівникам, уперше за багато років виділила кошти на пайову участь в будівництві житла, веде ремонтні роботи в порту, хоча останній є власністю держави, ремонтує судна.

Щодо викупу майна, то підприємство отримало не те, що хотіло, а що пропонували. З 51 рибопромислового судна 38 потребують ремонту і не мають класу Регістру. З цього числа 23 виведені з експлуатації і мають бути списані. 77 одиниць автотранспорту зі 120 придатні хіба що для здання на металобрухт. Мало того, Фонд держмайна продав не лише металобрухт, а що б ви подумали? Борги колишнього Союзу. Мовляв, хочете купувати, то забирайте ще й понад 10 мільйонів доларів боргу й розраховуйтесь за нього. І розраховуються — погасили вже більш як третину. А разом, з урахуванням боргу, підприємство обійшлося в 484 мільярди карбованців.

Не перебільшую, коли пишу, що «Антарктика» змушена була купувати брухт, від якого зазнавала й зазнає збитків. Наприклад, біля пристані стоять 12 траулерів типу «Атлантік», вік яких сягає 30 років. Згідно з наказом об'єднання «Південриба» вони мали бути списані ще в 1990—91 роках. Бо немає вже НДР, де їх виготовляли, немає і запчастин до наскрізь проіржавілих суден, ресурс яких давно вичерпано. Якщо нині їх продати на металобрухт кому завгодно («Артарктика» за це обома руками), то виручка 1,4 мільйона доларів навіть не покриє прямих збитків від їх утримання.

Щодо величезного плавзаводу «Советская Украина», то вік його за 36 років. Ремонт судна такого ж класу «Советская Россия» обійшовся Росії в 50 мільйонів доларів, а віддача ніколи, як підраховано, не покриє затрат. На цю ж суму можна купити десяток сучасних ефективних рибопромислових суден.

Треба зрозуміти й те, що судно не автомобіль, який можна поставити в гараж і він не проситиме «їсти». Траулери і плавбаза потребують щоденного «підгодовування». Сама лише «Советская Украина» споживає щоденно 15 тонн пального. А за рік? Якщо погасити котли і не відкачувати воду, судна відразу ж затонуть. А щоб підняти з дна морського, наприклад, плавбазу, треба витратити до 5 мільйонів доларів, тоді як її сьогоденна вартість 2,5 мільйона. Чому не продають на металобрухт? Та тому, що це власність Фонду держмайна, а Міністерство рибгосподарств дозволу на таку операцію не дає. Щоб не мати збитків у результаті таких дій урядовців, в «Антарктиці» згодні навіть допомогти доправити ці «старі галоші» до Києва. А що, уявляєте цілу флотилію біля міністерства?

Насмішка? Звичайно, але не більша, ніж Києва з риболовного об'єднання ...

Хто ж їсть «нашу» рибу?

Безперечно, кожен, хто зрозумів, що «Антарктика», ставши акціонерним товариством, почала працювати, має право на таке запитання. Відповідь ще простіша: всі, крім нас.

Справді, судна нині не стоять «на приколі», а роблять те, що їм і належить — ловлять рибу. Але працюють в кабальних умовах знову ж таки завдяки «турботам» рідного уряду. Кредитів на поповнення оборотних коштів немає, за борги колишнього Союзу треба відповідати. Тож і змушена була «Антарктика» укласти договір з іспанською фірмою, щоб розраховуватися за борги рибою. Тепер щомісяця підприємство відвантажує в іспанських портах на 100 тисяч доларів своєї продукції. Причому за світовими цінами, які удвічі, втричі нижчі від тих, що в нас. І триватиме це доти, доки повністю не буде погашено борг. Хоча «Антарктика» готова хоч сьогодні поставляти в Україну рибу за цінами у 5—6 разів нижчими, ніж ми купуємо. За однієї умови — якщо буде кредит для поповнення оборотних коштів та екіпірування суден. Але ж, звичайно, не під 300 відсотків. Вартість кілограма риби нині для підприємства — 50 тисяч карбованців. Чим під більші відсотки нададуть кредит, тим більшою буде ціна. Раніше держава не лише кредитувала, а й дотувала рибопромислову галузь. Кілограм кальмара продавали в магазині по 70 копійок, а рибопромисловикам, щоб він не був збитковий, платили півтора карбованця. І чи не час зрозуміти, що морська риба потрібна так само, коли не більше, як і продукція сільського господарства, яке не лише кредитують, а й дотують?

Щодо дорожнечі на рибу, яку ми бачимо в продажі сьогодні, то «Антарктика» до неї ніякого відношення не має. Її завозять з Норвегії, Англії, Ірландії і навіть Польщі.

Отже, наша держава по суті сприяє розвиткові рибопромислової галузі інших країн, забуваючи не просто про свої підприємства, а про весь народ України. У той же час лише одна флотилія «Восток», яка входить до складу підприємства, могла б за один рейс привозити в Україну 55 мільйонів банок консервів, 17 тисяч тонн мороженої риби, 2124 тонни рибного борошна, 226 тонн риб'ячого жиру. Невже у відповідних відомствах не розуміють, як необхідний цінний білковий продукт що дорослим, що дітям. Адже від цього залежить здоров'я нації, і так украй ослабленої Чорнобилем. Чи може на чиновниках теж позначилася його відсутність?

І друге підтвердження небажання державних структур усвідомити важливість роботи рибопромислових підприємств. Міждержавні угоди укладено, наприклад, з багатьма країнами, проте особливих зрушень в економіці України не помітно. Якби б хтось нарешті усвідомив, що їх потрібно укладати і з такими країнами, як Марокко, Мавританія тощо, де найбагатші зони океанічного промислу, то не довелося б «Антарктиці» працювати в кабальних умовах через треті фірми. А Росія, наприклад, маючи на Далекому Сході одну з найбагатших зон рибного промислу, у 1992 році уклала міжурядову угоду з Марокко на ведення океанічного промислу.

І чому Генеральній прокуратурі України, яка своїми постійними перевірками одних і тих же справ лише заважає колективу працювати, не поцікавитися важливішою проблемою. А саме — як могло статися, що Україна, маючи могутні суднобудівні потужності в Києві, Миколаєві, Херсоні, Керчі, науково-дослідні інститути, висококваліфікованих фахівців, володіючи інформацією про всі світові запаси океанічної риби, опинилася в ролі жебрака, ще й без торби. І, напевне, варто б звернути увагу на рибопромислові підприємства, які мають по 20 мільйонів доларів боргу і більше й по суті скоро будуть втрачені для держави, а не ставити палиці в колеса «Антарктиці», яка лише спинається на ноги. Або дізнатися, хто з «київських дядь» стоїть за малим підприємством, яке уклало з попереднім керівництвом «Антарктики» десятирічний договір на оренду за безцінь плавдоку і плавмайстерень. А коли Валерій Кравченко спробував повернути власність через арбітражний суд, з Києва йому пригрозили. Мовляв, не рипайся, влада у нас, зробимо, що захочемо.

Кому «Антарктика» муляє очі?

А що й справді вона для когось, наче сіль в оці, сумніву немає. І саме з того часу, як почала самотужки вибиратися з кризової ями. Про кожен крок її доповідають у найвищі владні кабінети. І при цьому, хай мені вибачать за непарламентський вислів, страшенно все перебріхують. Наприклад, придбали у миколаївських суднобудівників три траулери. Держава мала б спасибі сказати, адже гроші пішли суднобудівному підприємству не за кордон, а своєму ж, рідному, українському, яке теж переживає не кращі часи. До речі, ще один парадокс — 469 збудованих миколаївцями суден такого типу лише дев'ять було для України. Решта працює в Прибалтиці на Далекому Сході. Останні судна ніхто не викуповував по два-три роки, і їхні ходові випробування треба було провести обов'язково. Щоб не платити потім, як це було з «Бласко», мільйони доларів за буксирування з океану, або, не дай Боже, ще й ризикувати життям моряків. Аби не ганяти судна порожнем, вирішили поставити їх за транспортною термінологією на «коротке плече» — перевезти вантаж цитрусових із Середземномор'я. А «наверх» вже доповіли, що в «Антарктиці» замість промислового риболовства займаються перевезенням мандаринів. Чотири рази прокуратура перевіряла. І що кому до того, що в ході цього рейсу було виявлено істотні недоліки. Так, через дворічну стоянку, очевидно, почали «летіти» клапанні пружини головних двигунів. Не задовольнила й робота радіолокаційних установок, пошукової апаратури, тому її вирішено замінити. Люди прагнуть поєднати корисне з корисним, а їх за це ледь не злочинцями роблять. Без будь-яких підстав.

Не відповідає дійсності й інше звинувачення. Бо не 7 чоловік, як це пише столична газета, а 54 тисячі членів колективу, їхні сім'ї, пенсіонери, які віддали своє життя цьому підприємству, стануть власниками акцій. Наприкінці минулого року в приватизації вже взяло участь більш як 12 тисяч чоловік, і число їх невпинно зростає.

Однак замовників цікавлять не об'єктивні факти, а бажання будь-що зупинити акціонування. А раптом не вкладуться у визначений термін і тоді одразу ж з'являться нові господарі? А може, Президента, який стоїть за реформування економіки, вдасться ввести в оману? І він, прочитавши про нове велике «пограбування» держави, дасть вказівку ще раз ретельно перевірити? Тоді вже точно терміну акціонування не вдасться дотриматися. Чи не на це розраховують ті, кому вкрай потрібно відмити неправедні гроші? А чому б і ні. Не вдалося довести до банкрутства «Бласко», щоб потім за безцінь викупити через треті руки, то може спробувати це зробити з «Антарктикою»? І пробують. І обманюють. І через обман домагаються бажаного. Коли ж ми, врешті, навчимося відділяти зерно від плевел?

Київ — Одеса — Київ.

Молодь — на Захід, батьки — на Схід

Питання про зовнішньополітичні орієнтації — одне з найбільш дискусійних. На кого молодій Українській державі орієнтуватися, кого вважати своїми головними партнерами? Ці питання, провівши соціологічне опитування серед киян, вирішив дослідити центр «Демократичні ініціативи». Результати виявили, що громадська думка киян досить нерівна, причому найбільше дався взнаки вік респондентів.

Молодь у своїх зовнішньополітичних орієнтаціях однозначно обирає Захід, так само як старше покоління — Схід. За налагодження зв'язків із розвиненими країнами Заходу висловилися: 18—29 років — 55 відсотків, 30—55 років — 33 відсотки, старші 55 років — 7 відсотків. Пошук партнерів серед держав СНД вважають доцільним: 18—29 років — 19 відсотків, 30—55 років — 38, старші 55 років — 47. На Росію бажають орієнтуватися 6 відсотків молоді, 10 — середнього віку, 14 — старші респонденти. Щодо перспективи спиратися на власні ресурси, то відповіді розподілилися більш менш рівно: молодь — 10 відсотків, середня вікова група — також 10 відсотків і люди старшого віку — 21 відсоток.

Слід сказати, що уявлення про найкращих для України партнерів тісно пов'язані з позиціями киян з інших питань: зокрема ставленням до економічних реформ, політичної стабільності, а також розв'язання внутрішньополітичних питань без кровопролиття.

Без прапора, гімну та герба. І нічого

Чи є у Японії Державний прапор? «Оце так запитання, звичайно, є, — багато хто здивується. — Хто не знає зображення червоного диску на білому полотні, що символізує Сонце? Та й саму Японію називають Країною Висхідного Сонця».

Ми якось звикли до цієї символіки. Проте якщо спробувати відшукати в Конституції чи якихось інших основоположних законах Японії хоч би якийсь спогад про Державний прапор, то зусилля будуть марні. Не знайти там нічого і про Державний гімн, а тим паче про Герб країни. З юридичної точки зору всього цього просто не існує.

Варто розпочати розмову про національно-державну символіку, і японець знiяковіло відведе погляд убік, посилаючись на історичну складність питання. Питання справді не просте.

«Хіномару» («сонячне коло»), як тут називають японський прапор, відомий з давніх часів, але насамперед тільки як бойовий прапор. Під ним войовничі самураї боролися й помирали за свого сюзерена. Саме в цій якості він зберігся до кінця XIX століття, коли 1870 року уряд Мейдзі офіційно проголосив його національним. Проте пізніше, аж до кінця Другої світової війни, прапор залишався символом імператорської мілітаристської Японії, що «вогнем і мечем» пройшла багатьма країнами Азії.

Після 1945 року під тиском демократичних сил нагадування про «Хіномару» були прибрані з офіційних документів. Прапор продовжував виконувати представницькі функції тільки згідно із традиціями.

Нині його широко використовують під час проведення різноманітних офіційних заходів, він з'являється на вулицях японських міст в національні свята. В магазинах можна знайти безліч сувенірів. Проте на державному рівні не відбувається жодних урочистих церемоній з підняттям та спуском прапора. Право вирішувати вивішувати «Хіномару» чи ні віддано самим організаторам заходу та місцевим органам влади.

Через відсутність у країні жодних законодавчих положень наруга над прапором не тягне за собою автоматично кримінальної відповідальності. Єдине, що в таких випадках може зробити поліція, — це притягнути хулігана за порушення громадського порядку. А якщо його не порушено, можна спокійно спалювати полотно із зображенням Сонця.

Така сама ситуація і з гімном «Кімігайо», що славить імператора. Слова його належать невідомому авторові і взяті зі збірника віршів X століття, а музику було написано ще 1880 року композитором Хаясі Хіроморі. Спочатку гімн виконували тільки в день народження імператора, потім зажив більшої популярності. З його словами на вустах японські солдати відправлялися створювати «велику східноазіатську сферу спільного процвітання». Та все ж він так ніколи і не був офіційно прийнятий як Державний гімн.

Проте мелодія «Кімігайо» сьогодні часто лунає під час зустрічей високих іноземних гостей або під час проведення спортивних заходів. Але й тоді кожного разу рішення приймають на місцевому рівні.

Щодо Герба країни, то зображення хризантеми — символу імператорської родини — не набуло широкого поширення. «Хризантема» збереглася тільки на монетах.

Японці досить чутливі до питань, пов'язаних з використанням національної символіки. Міністерство освіти, наприклад, вже багато років намагається добитися того, щоб у школах в обов'язковому порядку проводили церемонії з підняттям прапора та виконанням гімну. Щодо цього видано багато інструкцій та розпоряджень. Проте вони спричиняють палкі протести демократичних сил.

Як довго зберігатиметься така ситуація із символами нації та держави, передбачити важко. Знаючи, як віддані японці сталості, навряд чи варто очікувати якихось істотних змін у найближчому майбутньому.

Олександр КОПНОВ.

Хроніка. Факти. Події

● *Токіо*

Наступний крок — візит

Учора в столиці Японії закінчилися українсько-японські консультації, в ході яких обговорено питання, пов'язані з очікуваним офіційним візитом до цієї країни Президента України Леоніда Кучми. Сторони також провели консультації з широкого кола питань двосторонніх відносин і міжнародних проблем, що становлять взаємний інтерес.

Українська делегація на чолі з першим заступником міністра закордонних справ Борисом Тарасюком провела переговори у МЗС Японії, інших міністерствах, мала зустрічі з представниками ділових кіл.

● *Нью-Йорк*

За дисципліну треба платити?

Україна втратила понад 4 мільярди доларів США, суворо виконуючи режим санкцій ООН проти Югославії, заявив, виступаючи у Нью-Йорку на сесії спецкомітету зі статусу і посилення ролі ООН, представник України в цій міжнародній організації Олександр Моцик.

О. Моцик із жалем констатував той факт, що міжнародні структури не надали Україні потрібної допомоги для подолання економічних труднощів, спричинених ембарго. Це, в свою чергу, призводить до зростання реальної загрози втрати довір'я до інституту санкцій, йдеться у повідомленні прес-служби МЗС України.

● *Делі*

Жириновський ділить світ

Пакистан услід за Бангладеш виступив з рішучим засудженням заяви лідера Ліберально-демократичної партії Росії Володимира Жириновського, який під час візиту до Делі цього тижня закликав до приєднання до Індії цих двох сусідських з нею держав.

«Такі «рекомендації» Жириновського мають агресивний характер і абсолютно неприйнятні,— заявив у Ісламабаді офіційний представник МЗС Пакистану. — Вони свідчать, що цей політик задля здійснення своїх геополітичних задумів готовий виправдати можливість іноземної агресії проти різних суверенних країн».

Заяви лідера ЛДПР не пройшли повз увагу і посольства Ірану в індійській столиці. Воно засудило висловлювання Жириновського, в яких він запропонував «перекроїти» іранську територію і передати частину її Афганістанові.

● *Тель-Авів*

Прорив відбувся

Наперекір початковим песимістичним оцінкам, міністр закордонних справ Ізраїлю Шимон Перес і лідер Організації визволення Палестини Ясир Арафат досягли важливої домовленості. Як заявив глава ізраїльського зовнішньополітичного відомства, сторони погодилися завершити переговори щодо другого етапу палестинської автономії до 1 липня нинішнього року. Ш. Перес охарактеризував цю домовленість як «прорив» у рамках ізраїльсько-палестинського діалогу.

Яких тільки принад життя не дарує нам сьогоднішня телереклама! Але найпринаднiша — реклама горілки й тютюну: скромного «Кента» й фешенебельнішого «Мальборо» — «справжньої Америки».

«Янкі гоу хоум»... з телеекрана

І ось до цієї сфери в Росії увірвався президентський указ про заборону реклами тютюну й алкоголю у засобах масової інформації. Публікація його виявилася несподіваною не тільки для виробників і розповсюдників реклами, але навіть для тих, хто волею закону зобов'язаний займатися такими речами. Ось що розповів, наприклад, голова Державного комітету РФ з антимонопольної політики Л. Бочинін: «Антимонопольний комітет не брав участі у підготовці цього указу. Я його прочитав уже підписаним».

Звичайно, нав'язливе пропагування цигаркового диму і міцних напоїв, особливо в ті години, коли до екранів прилипають мільйони дітей і підлітків, — справа недобра. У тих само Сполучених Штатах вже давно діють суворі обмеження на таку рекламу. Але нині йдеться про інше — походження тих чи інших документів, які впливають на діяльність багатьох організацій, зокрема засобів масової інформації. Тим же «антигорілчано-тютюновим» указом передбачаються серйозні санкції проти них, величезні штрафи. Але як у такому разі чинити телевізійній редакції, яка так чи інакше підпадає під неустойку? З одного боку, на неї «тисне» договір з рекламодавцем, з другого — президентський указ, який з'явився зовсім несподівано.

А поки що цього немає, й укази сиплються, немов з рогу достатку. Місце, яке вивільняється після смирновської горілки, на екранах займають нові «інвестиційні» фонди та їхні герої. «Янкі гоу хоум» — «Янкі забираються додому». Те, що з'являється замість них, теж не радує.

Лілія ПОПОВА.

Звідусіль

Жадібність підвела

Трьох тисяч песо готівкою, вилучених із каси більярдної «Клуб-33» в мексиканській столиці, видалося мало вісьмом озброєним грабіжникам у масках, які вчинили напад на цей заклад.

І тоді вони зажадали у численних відвідувачів спочатку зняти годинники, золоті каблучки та інші цінні речі, а потім й верхній одяг.

Коли наказ нападників було виконано, вони ще більше захопилися, зажадавши зняти ... й спідню білизну. Саме це їх підвело. Напад затягнувся в часі. Можливо, саме делікатні частини туалету й підвели до тієї критичної маси вагу награбованого, що не дала змоги зловмисникам швидко пересуватися. Так їх і схопили — з оберемками всілякої і аж ніяк не найдорожчої спідньої білизни в руках.

Пренса Латина.

Дев'ять грамів золота на душу

Згідно з останніми статистичними даними, на Тайвані на душу населення припадає дев'ять грамів жаданого металу, і в цьому острів впевнено крокує попереду всієї планети.

Нині золоті вироби прикрашають вуха, шию, пальці та інші частини тіла принаймні 85 відсотків повнолітніх тайванців. На кожного при цьому припадає майже по сім ювелірних прикрас.

Майже половиною користувачів витрачено минулого року як мінімум по 770 американських доларів на придбання прикрас. Найпопулярніші — персні, потім в «золотій табелі про ранги» йдуть ланцюжки і браслети.

Сіньхуа.

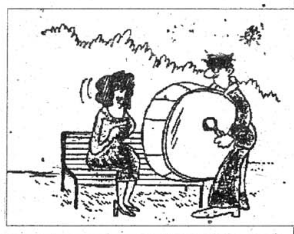
Проти СНІДу всі засоби годяться

У боротьбі проти СНІДу в Конго наголос роблять на застосуванні презервативів в інтимних зв'язках. Реклама таких виробів фірми «Султан» заповнила сторінки газет.

Поширення «чуми XX століття» в Конго досягло загрозливих масштабів. За медичними даними, в цій країні з населенням трохи більшим як два мільйони чоловік налічують понад 110 тисяч громадян, у яких виявлено вірус імунодефіциту людини. Зареєстровано 15 тисяч дітей-сиріт, чиї батьки вже загинули від СНІДу. Смертоносний вірус випереджувальними темпами поширюється серед жінок.

Окрім реклами, в місцевих газетах розгорнуто справжній медичний «лікнеп». Жителів Конго навчають, що часто навіть елементарна дезинфекція шприців одеколоном або хлормісткою рідиною «Жавель» значно знижує небезпеку зараження через донорську кров. Біда в тому, що далеко не кожний житель Конго з «групи ризику» може дозволити собі купити газету, яка дорого коштує.

Інтергумор

— Коханий, заграй мені щось романтичне...

«Фамілья крістіана» (Італія).

ЖИВЕ-НАДІЄТЬСЯ ХУДОЖНИК. І НЕ ОДИН

Проблема

МАЛО НАПИСАТИ РОМАН. ЙОГО ЩЕ ТРЕБА ВИДАТИ. АЛЕ ЯК?

***С**ТАВАТИ речником українського слова, прапороносцем української ідеї за всіх часів нашої бездержавності було небезпечно. Така людина відразу потрапляла в поле зору каральних спецслужб, а то й отримувала тавро «державного злочинця». Бо усі прокуратури в Україні добре розуміли: народ, який не має сміливих політичних лідерів і талановитих митців, то юрба, якою можна безкарно поганяти, якою можна всіляко маніпулювати у своїх політичних комбінаціях. Отож наші вороги особливо жорстоко розправлялися з тим прошарком української інтелігенції, яка не воліла служити чужинцям, а ставала оборонцем свого народу, предтечею його свободи.*

Письменники йшли в перших рядах тих, хто ламав мури «червоної» імперії, хто своєю працею утверджував незалежність нашої країни. А як живеться їм, духовним поводирям нашого народу, сьогодні? Про це наші кореспонденти поцікавилися в першого заступника голови ради Спілки письменників Володимира ДРОЗДА.

— Тяжко живеться, неймовірно тяжко, — сказав пан Дрозд. — Багато письменників просто бідують. Уже кілька років говоримо про те, що потрібен закон про творчі спілки. Але, схоже, ані уряд, ані Верховну Раду це абсолютно не цікавить.

Ми не вимагаємо від держави якихось подачок. Але вона, як на мене, повинна захистити творчі спілки від здирницьких податків, підтримати бодай найголовніші літературно-мистецькі видання, які гинуть буквально на очах.

— А чим може допомогти сьогодні письменникам сама Спілка?

— Небагато чим, але допомагає. Надаємо всім, хто того потребує, невелику матеріальну допомогу. Спромоглися і на 14 стипендій для тих, хто плідно творчо працює.

До видавничої справи залучаємо різні фонди і спонсорів, бо інакше письменник не може видати книжку. Але робити все це неймовірно тяжко, бо у нас досі немає закону про благодійництво та меценатство. Отож людина, яка вирішила допомогти українській культурі, змушена платити ще й неймовірно великі податки. То хто, скажіть, буде терпіти такі збитки?

Та й приміщення, якими споконвіку користувалася Спілка, сьогодні перебувають у комунальній власності, і ми змушені сплачувати за їхню оренду великі гроші. Мало того, вони можуть бути продані з аукціону. Як на мене, то ці приміщення мають бути повернуті Спілці на правах її майна. До речі, у багатьох службових кабінетах з цим погоджуються, але практичних кроків нам назустріч не роблять.

— Чи може сьогодні письменник видати книжку без багатого спонсора?

— Це неможливо. До речі, в мене самого закінчено два романи, але видати їх я не можу. Бо не маю за що.

Жанна ГРИГОРЧУК,
Галина КОЗЛЮК.

Дивaки

«Вона ішла, і генії схилялись...»

***М**ЕМОРІАЛЬНИЙ музей Соломії Крушельницької у Львові (єдиний в Україні музей такого профілю) відкривали двічі. Уперше — 1990 року, і то був суто чиновницький партійно-радянський «датний» захід, приурочений до дня міста. Я пригадую той ганебний фарс із перерізанням стрічки за участю київських посадників.*

Наступного ж дня музей зачинили на капітальний ремонт та оформлення інтер'єру, експозиції — їх відкрили через два роки. Уже без пишних імпрез. Цього разу двері дому Соломії Крушельницької, її світу відчинилися для тих, хто спроможний відчувати присутність Пані. До музею мене привів художник Орест Скоп. Сказати, що він оформляє експозицію, — то майже нічого не сказати. Він досі продовжує робити те, до чого зовсім не зобов'язаний, — шукає експонати, трапляється, купує їх на власні кошти і, як я відчула, сповідує... культ Соломії як щось таке, що веде його в житті і творчості. Саме він оббивав пороги, добиваючись для музею статусу самостійного, а не філії. З цієї нагоди до пані Соломії прийшли її друзі, і Орест запалив свічку. Полум'я горіло високо і рівно. Художник втішився:

— Соломія схвалює, не гнівається. Вона тут живе, веде, підказує...

Захоплення Ореста Скопа «живою» Соломією поділяє і невеликий жіночий колектив працівників на чолі з директором Галиною Тихобаєвою. Обидвоє називали мені чимало прикладів, коли Соломія «підказувала». Наприклад, для оформлення інтер'єру шукали рамочку під фотографію. Пригледіли таку в музеї етнографії, вийняли із рамки портрет дівчини у національному вбранні. Зирк, а на звороті — підпис Соломії Крушельницької. В одному із залів — грамофон поряд із рулеткою (пані Соломія любила азартні ігри).

— Я розумів, що ці дві речі поряд — несумісні, — розповідав Орест. — Але інтуїція підказувала мені, що між ними є якийсь зв'язок. А згодом прочитав, що Соломія після гри в рулетку мала забави з друзями, і ті просили її заспівати. Вона натомість вмикала грамофон із своїми платівками.

Орест Скоп ніколи не був в Італії, але намалював освітлений вечірніми вогнями театр «Ла Скала», і в тих вогнях відчувається блиск «богині сцени», «княгині пісні», «рожевої зорі».

1939 року Соломія Крушельницька залишила свою оселю у Віа Реджіо і приїхала погостювати до родини у Львів. До Італії вона вже не повернулася.

Там залишилися її речі, портрети, намальовані відомими художниками. Пошукати б їх, адже не могли вони зникнути безслідно, і Орестові це болить, хоча пошук тих реліквій — далебі не його приватна справа.

Він не претендує на найменший промінчик її слави, своє творче «я» тримає у затінку («робота художника в музеї полягає у тому, щоб цієї роботи не було видно») і віддано служить тій, перед котрою схиляли голову знаменитості, монархи, закохані чоловіки...

Це не перший і не останній музей у його житті. Оформляв чимало інтер'єрів, експозицій, має ім'я й авторитет, але... Соломія — одна.

— Ми сучасники. Вона ще жила тоді, коли я вже був на світі. Два місяці ми були разом, в одному місті.

І Орест задмухав свічку.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Монологи

Невже ми нікому не потрібні?

Михайло ЯЦИШИН, художник:

— Не купують сьогодні картин — дорого, кажуть. А що нині дешево? Хіба що совість і талант. Он один підрамник для етюда коштує 200—300 тисяч карбованців. А полотно, пензлі, фарби, натурниці — то все гроші. І немалі.

Отож зумієш продати своїм чи зарубіжним бізнесменам картину-другу за тверду валюту, то ще якось можеш працювати далі. А коли митцеві, як то кажуть, на хліб бракує, то віддає він свої роботи задарма — де вже там чекати, що тобі заплатять «по-людськи».

Тепер гряде приватизація, то — я певен, що деякі мої колеги втратять свої майстерні. Уже знаю випадки, коли рекетири погрожують художникам, виживають їх з майстерень, де митець ще може «сховатися» від нинішньої жорстокої дійсності і жити в світі своєї багатої уяви, своїх образів, зрештою, заробити якусь копійку. Але де вже йому, безгрошівному, тягатися по судах і чиновницьких кабінетах з сильними світу цього.

У мене таке враження, що талановита людина в Україні нікому не потрібна. Он на сесіях Верховної Ради про всіх згадують, лише про становище творчої інтелігенції мовчать. Правда, мені можуть заперечити: мовляв, маєте свободу для творчості — творіть, дерзайте! Звісно, нам подачок не потрібно — ми не жебраки. Але справжня свобода настає для людини лише тоді, коли сповна можна реалізувати свої можливості, свій талант.

Петро ПОЛУХІН, музикант:

— Можливо, там, «за горбом», я жив би і ліпше. А втім, життя — також лотерея. Комусь пощастило, комусь — не зовсім. Та й що таке для творчої людини «ліпше»? Це не тільки модні сорочки і щоденний гамбургер з шинкою на сніданок. Це щось більше, значно більше — стан душі, якщо хочете.

Тут, в Україні, живуть моя мати, мої діти, мої давні друзі. І до тих пір, доки я зароблятиму бодай на буханець хліба і склянку кримського «Мускату», нікуди я звідси не поїду.

А як тепер живу ? Граю свої концерти, здебільшого в Києві, даю уроки і дітям зі спеціалізованої школи імені Миколи Лисенка. Ось недавно зарплату за січень отримав — навіть на місячний проїзний квиток у міському транспорті не вистачило.

Петро ОЛАР, режисер документального кіно:

— Я працюю в незалежній Україні, однак хочу бути залежним режисером. Та залежати не від чиновницьких структур, не від якихось громадських організацій чи людей, які сидять «на грошах». Я хочу залежати лише від глядача, від тих людей, для яких я знімаю свої фільми.

Ось я давно виношував ідею створити приватну кіностудію-фірму. І створив. Назвав — за звичним хліборобським знаряддям — «Рало», тобто плуг.

Навіть зняв кілька фільмів, які з успіхом демонструвалися на міжнародних кінофестивалях.

Та сьогодні я практично банкрут. Бо для того, щоби зняти навіть короткометражний фільм, потрібно десятки, якщо не сотні мільйонів карбованців — таких коштів, звісно, у мене немає.

Так, я можу ризикнути. Зрештою, творчість — то завжди ризик, бо від невдачі ніхто не застрахований. Я можу знайти спонсора чи взяти кредит у банку, щоби запустити в роботу фільм. Але для того я повинен мати шанс продати свою роботу, свій фільм. Так, я згоден працювати на конкурентній основі: хто ліпше зробив, у того і купують. Але в такому разі, якщо я виграю конкурс, нехай мені повернуть бодай 70 відсотків затрат — тоді я зможу нормально працювати.

Отже, я — за конкуренцію між митцями, за ринок творчої праці, але у нас, схоже, це нікому не потрібне. Тому і халтури багато.

Монологи записав
Роман ВАТРИЧ.

Факт

Прийшов у Тернопіль «Матріополь»,

БО Є В МІСТІ МЕЦЕНАТИ

Театральна афіша Тернополя збагатилася ще однією назвою. У місцевому драматичному театрі імені Тараса Шевченка заслужений артист України Іван Ляховський поставив виставу «Матріополь» за однойменним романом Валентина Тарнавського. Інсценізацію літературного твору здійснив драматург Богдан Мельничук, сценографію спектаклю — Володимир Якубовський.

Яскраве сценічне дійство, в якому беруть участь актори-шевченківці і танцювальний ансамбль «Мета», стало театральним набутком міста завдяки фінансовій і матеріальній допомозі місцевих фірм «Волхонтет» і «Технотерн» та київської «Феміни».

Ведучий рубрики «Natura» — Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ. Тел. 441-86-44.

Подарунок Талині,

який вона зробила собі сама до 8 Березня, ставши абсолютною переможницею міжнародного турніру тенісистів «Кубок України»

У цих традиційних змаганнях брали участь тенісисти Лівану, Югославії, Молдови, Росії та України. Найкраще виступили представники київського клубу «Антей». Андрій Литвинов у фіналі переграв молдаванина Олега Синйика — 6:1, 6:3. Але царювала на корті в день свята жінок Талина Бейко з Києва. Вона у фіналі переграла землячку і одноклубницю Анну Запорожанову — 6:0, 7:5. Разом із киянкою Наталкою Бондаренко Бейко виграла парний фінал у Вікторії Хорошун і Наталі Немчинової (Донецьк) — 6:2,6:2. Нарешті, у міксті вона разом із одноклубником Арменом Сафаряном переграла Литвинова і Дар'ю Турпак (Київ) — 4:6, 6:1, 6:1.

У чоловічому парному розряді досвідчені дніпродзержинці Сергій Довбань і Андрій Шашков взяли гору над Сафаряном і Литвиновим — 6:4,6:3.

На знімку: Талина Бейко.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

СЕКРЕТІВ «БОРИСФЕН» НЕ РОЗКРИВАЄ. ПОКИ ЩО

ОДИН з лідерів першості країни у першій лізі бориспільський клуб «Борисфен» ретельно готується до другого кола турніру. І це не дивно, адже у цього колективу завжди грандіозні плани. Бориспільці не приховують намірів підвищитись у класі. Вони вже побували на тренувальних зборах в Словаччині та Португалії. А оце днями повернулися з Австрії. Там вони, до речі, обіграли популярну «Аустрію» — 2:0. В українській команді відзначилися Пестряков та Пушкуца.

Протягом тижня «Борисфен» готуватиметься вдома, а 16 березня вирушить до Хорватії, де перебуватиме майже до старту другого кола національної першості.

Про новини, які сталися в бориспільському клубі, ми розмовляємо з його виконавчим директором, арбітром національної категорії Ігорем КОВАЛЕВИЧЕМ.

— Як і кілька років тому, коли народився «Борисфен», зберемо його друзів. Це буде 31 березня. Зрозуміло, будуть серед них і журналісти, які підтримували нас весь цей час. На тій зустрічі й почастуємо їх щедро новинами, оголосимо наші подальші плани, задумки. А поки що не хочеться випереджати події.

— Ви мене заінтригували. Може, все ж трошки піднімете завісу над таємницями?

— Ні. Повторюю, все у стадії обговорення, планування, триває копітка робота.

— Тоді конкретне запитання: які зміни сталися у вас?

— Кілька гравців пішли. Пономаренком зацікавився «Динамо-Газовик» (Тюмень). У принципі всі питання стосовно цього переходу між нашим президентом Дмитром Злобенком і його тюменським колегою Володимиром Долбоносовим вирішено полюбовно.

У складі «Дніпра» тренується наш воротар Вадим Єгошкін. На трансфер поставили Стельмаха, Безручка. Євглевський тепер перебуває в Івано-Франківську. Ми не проти його переходу до «Прикарпаття», але треба про все домовитись.

— Чекайте, Ігоре, у пресі пройшла інформація, що в Австрії збирається грати ваш Ерванд Сукіасян...

— Так, цей відмінний майстер побував в альпійській країні на оглядинах і дуже сподобався тренерам і керівникам віденської «Аустрії». Але через перебір іноземців у тому клубі підписувати контракт йому ще зарано. Втім, домовилися, що в липні Сукіасян поїде до Відня. Тренери «Аустрії» дуже розраховують на нього і в іграх національного чемпіонату і особливо в матчах єврокубків.

— Знову здивував своїм черговим поверненням Геннадій Литовченко — один з найяскравіших українських футболістів. Чому він розлучився з австрійською «Адмірою-Ваккер», де у нього справи йшли чудово?

— Річ у тім, що Геннадій свого часу не дуже й хотів їхати до Австрії. І коли з'явилася нагода повернутися в Україну, дуже зрадів, і, не затримуючись, з'явився в Борисполі. Взагалі, Геннадій напрочуд, так би мовити, домашня людина. Не приховував, що дуже засмутився, коли його одного разу не викликали до національної збірної і тим самим позбавили можливості зайвий раз побувати вдома. Отож, ми сплатили необхідну суму компенсації клубові «Адміра-Ваккер», і Литовченко отримав «вільну». Його трансфер, до речі, вже в ФФУ.

— А хто ще поповнить лави «Борисфена»?

— Колишні київські динамівці — Андрій Анненков та Михайло Джишкаріані. Обидва успішно проходять підготовку в нашому клубі. Це прекрасні виконавці. І ми на них дуже розраховуємо.

— Ви казали про перехід до «Дніпра» Єгошкіна. А у вас самих, як з воротарями?

— Ніби все нормально. Характеризувати Віктора Чанова, гадаю, нема потреби. У парі з ним — воротар юніорської збірної Олександр Гуменюк. Хоча останнім часом він — не частий гість у «Борисфені». Не переконаний, що тренувальні збори в юніорської збірної Федора Медведя Сашкові корисніші, ніж наука у Віктора Чанова, поєдинки на дорослому рівні вдома та за кордоном.

— Скільки ж гравців входитиме до складу «Борисфена»?

— Мабуть, десь із двадцять два. Але ми плануємо мати і другу команду, і третю (інтернат). Однак, здається, проговорився. Адже це інформація з розряду тих березневих секретів, яких ми домовилися поки що не торкатися.

— І останнє запитання до вас, Ігоре, як арбітра: чи задоволені ви кваліфікацією своїх колег, які обслуговують національні змагання?

— Не кривитиму душею, претензій тут море. Але от парадокс: ми говоримо, що треба бережливо ставитися до тих суддів, які мають достатньо професіоналізму. Тому вважаю, що безстрокова дискваліфікація хмельницького арбітра Ігоря Хібліна — акція нерозумна і шкідлива. Це надто сувора кара за досить незначну провину...

На знімку: атакує півзахисник «Борисфена» Степан Матвіїв.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Віктор СКРИПНИК, журналіст

«УКРЛОТТО»: КОПІЯ ЗАВЖДИ ГІРША ЗА ОРИГІНАЛ

Хто навчив Росію грати в лотто «Мільйон» і чому ми так сліпо скопіювали цю телевізійну забаву для себе

Солодка ягідка — телегра у лотто «Мільйон». Щоправда, не для нас. Хоч «Останкіно» і транслює її «від Москви до самих до окраїн», телевізійні мільйони дістаються лише росіянам. Нам залишається тільки спокуса, надто тоді, коли випадає «джек-пот» і приз зростає до кількох сотень мільйонів. Втім, нарешті й ми можемо шити мішки для грошей: УТ подарувало любителям азартних розваг свою забаву «Укрлотто».

Одну з таких передач ми дивилися з Олександром Греськом. Олександр Олексійович заїхав у гості до матері. Робить він це останнім часом не часто, про що я не втримався зауважити. «Що вдієш, — зітхнув він у відповідь, — де Москва, а де Ямпіль...» Саме тут, у невеликому місті над Дністром, прямо на кордоні з Молдовою, мешкає Ганна Амбросіївна. Про Молдову сказано недаремно, і у великої частини ямпільців телеприймачі, як правило, настроєні на молдовську хвилю. Чому? Та тому, що передачі УТ транслюються здебільшого «в снігу». А ось сигнал із Кишинева — як картинка.

Десять хвилин, поки йшла передача, московський гість терпів телемуки не лише з цікавості. Справа в тому, що Гресько — заступник генерального директора олімпійської лотереї «Лотто Мільйон». Це на його шиї у свій час висіла організація нової гри. «Якщо зумів організувати Олімпіаду-80, — сказали йому тоді, — то лотерея у порівнянні з нею, сам розумієш...»

При згадці про олімпійського мишка Олександра Олексійовича аж пересмикує.Оскільки Гресько був відповідальним секретарем оргкомітету Олімпійських ігор, йому доручили два «інфарктних» завдання. Стати головою церемоніалу відкриття й закриття Олімпіади тоді означало: або пан або пропав...

— Знаєте, чого найбільше хотілося, коли працював над схемою маршруту олімпійського вогню? — Олександр Олексійович загадково примружує очі і сам відповідає: обмізковував одне — як би пронести факел вулицями рідного Ямполя.

Не здійснилося задумане. «Був би в нашому місті міст через Дністер — інша справа, а так...»

Зі спортом Гресько не розлучався, можна сказати, ніколи. У цьому переконуєшся, коли гортаєш фотоальбом, що його любовно зберігає Ганна Амбросіївна.

1964 рік. Інсбрук. Зимова Олімпіада. Поруч із льодовиками лицарями-хокеїстами, які здобули тоді перемогу, їхні тренери Тарасов і Чернишов. Біля них впізнаю й нашого земляка. У тому ж році Олександр брав участь у фестивалі радянської і японської молоді. На Байкал, де проходив фестиваль, він приїхав у ролі керівника спортивної делегації.

Знайомством із дворазовим олімпійським чемпіоном, американцем Робертом Метьюзом міг би пишатися будь-хто. Відомий спортсмен залишив такий напис на фото, де вони поруч: «Олександру Греську. Мені було приємно з вами познайомитись». В альбомі я побачив диплом Олімпійської академії (Греція). Ним Гресько нагороджений у 1973 році, після літньої сесії в Афінах. Пам'ятним у його житті є час навчання в Лондонському університеті, дипломатична робота на берегах Туманного Альбіону.

Однак повернімося до наших мільйонів. «Я давно знав про те, що Україна хоче мати свою електронну лотерею, — продовжує співрозмовник. — З цього приводу до мене особисто приїздили на консультації, причому не раз, представники НОК України і колишньої лотереї «Спортлото». До речі, робилося все це під безпосередньою опікою Валерія Борзова. Так що в принципі я радий за земляків...»

Той, хто раз дивився «Укрлотто», не міг не звернути уваги: телегра копія тієї, що робить «Останкіно». Та ж сама схема, той же принцип, навіть ведучий, нехай вибачає, з усіх сил старається не відстати від московського колеги. Для чого? Організатори телегри, невідомо лиш на догоду кому, навіть внесли корективи в... граматику. Слово «лото», про це вам скаже навіть учень школи, як у російській, так і в українській мові пишеться з одним «т». Та, як кажуть, про що мова, коли мова про мільйони?.. І тільки мальований птах — емблема «Укрлотто» — абсолютно не схожий на московський символ.

— Що я вам скажу з цього приводу? — Гресько робить довгу паузу, думаючи, як відповісти делікатніше. — Не зважайте на це. Не упустіть свій шанс виграти мільярд. А щодо копії, то ви ж самі розумієте: вона ніколи не буде кращою за оригінал.

Виграти в «Укрлотто», звичайно, поталанить не кожному. Зате фраза «копія ніколи не буде кращою від оригіналу», здається, запам'ятається всім.

Вінницька область.

1995
3 Потрійний ярмарок у Східній Європі

Уперше в Україні
з 14 до 19 березня 1995 року у павільйоні № 9 Національного виставочного центру

«Made in Italy»

Усе необхідне для дому, контори та банку
Одяг: весняний, літній, осінній та зимовий для чоловіків, жінок, дітей. А також усе те, що допомагає задовольняти першочергові потреби щоденного життя, включаючи вільний час.

У програмі виставки:
демонстрація італійської моди, конференції для фахівців різних галузей.

Виставка працює:
14 березня — з 14 до 18 години,
15—19 березня — з 10 до 18 години.

Для довідок:
Київ, проспект Академіка Глушкова, 1, Національний виставочний центр. Тел. (044) 261-73-83, факс (044) 261-63-39.
Москва, готель «Международный-2».
Тел. (095) 253-13-35, факс (095) 253-90-67.

Виставка організована Інтерекспо Ексібішиз у співробітництві з Національним виставочним центром.
interexpo

САМЫЙ КРУПНЫЙ СКЛАД
запасных частей к болгарским погрузчикам
● около **150** наименований з/ч по каталогам "БАЛКАНКАРА"
● а также авто- и электропогрузчики:
- ДВ 1788, ДВ 1792 (г/п 3т и 3,5 т)
- ЕВ 818.56 (г/п - 1 т., 3-х стор. обраб. груза)
● электротельферы г/п 0,5 - 5 т
● тележки гидравлические (2 т)

Покупаем списанные погрузчики
Открыт филиал в г. ТЕРНОПОЛЕ

348017, Луганск, ул. Цимлянская, 2
Факс: (0642) 54-03-45 Телекс: 118028 START UX
Тел.: 54-70-72, 54-01-02, 54-00-71

Фирма "ВЕНА" продает
СТЕКЛОТКАНЬ различных марок
ВОЗМОЖНА ДОСТАВКА
Тел. в г. Чернигове (04622) 7-32-62, 7-38-29; факс 7-25-87.

Постійний представник фінської фірми
SISU
в Угорщині — товариство з обмеженою відповідальністю INCO SF пропонує:
вантажні автомобілі для перевезення пального — вартість від 60 000 німецьких марок (3-вісні + 2-вісні причепи, об'єм 33 тисячі літрів);
вантажні автомобілі для перевезення контейнерів — вартість від 40 000 німецьких марок (3-вісні + 2-вісні причепи, здатні одночасно транспортувати два 6-метрові залізничні контейнери).
На складах INCO можна придбати й інші види вантажних автомобілів — лісовози, самоскиди, худобовози, тягачі тощо.
INCO kft
Наша адреса: 8000, Угорщина, Сейкешфегервар, вул.Боргонді, 14. Тел./факс: (36-1) 329-572, 329-444.
Склади містяться за 60 км від Будапешта. Потрібно їхати автотрасою у бік Балатона. На 63-му кілометрі слід звернути у бік міста. Перед автозаправкою звернути праворуч. Контора міститься на території місцевого «Волана».

Одесское предприятие «Сельский вариант мини-молоко»
выпускает высокорентабельное оборудование по переработке молока на творог, брынзу, сметану, масло сливочное производительностью:
- 1500 — 2000 л молока в сутки (цена 1 миллиард карбованцев);
- 3000 л молока в сутки (цена 1,5 миллиарда карбованцев);
- 5000 л молока в сутки (цена 2,2 миллиарда карбованцев).

Наши реквизиты:
ЧП «Мини-молоко», 270044, г. Одесса, Французский бульвар, 33-А, гостиница «Экран», ком. 604.
Р/с 1468362 в отд. Укрэксимбанка в г. Одессе, МФО 328618. Код 21004195.
Факс (0482) 22-00-73, тел. (0482) 28-67-44.

Advanced Computer Technologies
Недорога та надійна техніка збереже Ваш час і зусилля!

Комп'ютери будь-яких конфігурацій, комплектуючі, необмежений вибір принтерів, витратні матеріали, копіювальна техніка, сканери, модеми, різноманітні аксесуари і багато іншого - все це в одній фірмі!

386SX40-1-40-1.44-mSVGA256....$473
386DX40-4-210-1.2-1.44-SVGA512 0.28....$891
486SLC33-4-420-1.2-1.44-SVGA512 0.28...$969
486SLC2-50-2-210-1.44-SVGA512 0.39......$744
486DLC40-4-210-1.44-SVGA512 0.39.........$857
EPSON LQ 100 (A4,167-200zn/s,360x360dpi)........$236
LJ 4P (A4,4str/min,600dpi,2Mb RAM)..............$1095
DESKJET 560C(A4,3-7str/min,600x300dpi,color)...$760

Тел. (044) 417-81-60 , Факс 417-71-57
ГАРАНТІЯ 6 МІСЯЦІВ
EPSON • SAMSUNG • PANASONIC • HEWLETT PACKARD • INTEL • IBM • QUANTUM

Паневежский государственный стекольный завод
перерабатывает листовое стекло и предлагает:
- Лобовые стекла « Триплекс» для автомобилей LADA, AUDI, BMW, FIAT, VW и др;
- Плоские закаленные стекла для автомобилей, тракторов, железнодорожных вагонов, магазинных полок;
- Металлизированное затемненное и светоотражающее стекло;
- Мебельное стекло с шлифованными, полированными, фацетованными краями, с отверстиями;
- Пуленепробиваемое стекло.

Контактные телефоны: (8-01254) 22757, 22705. Факс (8-01254) 22705.

Информация о выпуске акций с увеличением их номинальной стоимости (третий выпуск) акционерного общества открытого типа «СПЕЦОДЕЖДА»

1. Полное название: акционерное общество «Спецодежда» открытого типа с иностранной инвестицией — переименованное с акционерного общества «ДиК» согласно решению Горняцкого РИК г.Макеевки Донецкой обл. от 06.12.94 г. № 852-р.
2. Адрес: 339048, Донецкая обл., г.Макеевка, ул. Терриконная, 2.
3. Расчетный счет № 467719 в Макеевском отделении Укрсоцбанка, МФО 334174.
4. Уставной фонд — семьсот девяносто два миллиона карбованцев.
5. Высшим органом управления акционерного общества является общее собрание акционеров.
6. Предмет деятельности общества: заготовка сельхозпродукции, промышленная переработка, производство и реализация товаров народного потребления, пушно-меховых, овчинно-шубных, текстильных изделий, коммерческая деятельность, оказание бытовых услуг населению.
7. Акции выпускаются: простые, на предъявителя с 0001 — 6000 штук номинальной стоимостью 132000 карбованцев, на общую сумму 792000000 карбованцев, которые подлежат замене на акции предыдущего выпуска без дополнительной продажи.
8. Замена акций с новой номинальной стоимостью будет производиться в течение 30 дней после их выпуска.
9. Решение о выпуске акций принято общим собранием акционеров протоколом от 05.12.94 г. в связи с поступлением квалификационной иностранной инвестиции и использованием оставшейся в распоряжении общества прибыли.
10. Срок выплаты и размеры дивидендов определяются общим собранием акционеров. Выплата доходов и осуществление операций будет производиться по адресу: 339010, Макеевка, ул.Советская, 1.
Справки по телефонам: 5-21-52, 5-22-47.

ЭКОТЕХНИКА
Со склада в Киеве
СЫРЬЕ ДЛЯ КОНДИТЕРСКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ
какао-порошок, агар-агар, ванилин, корица, арахис, изюм
тел. (044) 245-45-98 (044) 277-93-48

Роменское обувно-швейное предприятие «ТАЛАН»
крупнейший производитель в Украине индивидуальных средств защиты рабочих
ПРОИЗВОДИТ И РЕАЛИЗУЕТ рабочую обувь и одежду
Преимущества продукции:
высокое качество;
цены производителя (и ниже, чем у конкурентов);
гарантированная поставка покупателю всего комплекта средств защиты рабочих.
По желанию клиента доставка средствами предприятия.
г. Ромны, ул. Тельмана, 24.
Факс (05448) 3-15-70.
Тел.: 3-18-05; 3-25-38; 3-15-32.

Приватне підприємство «ВіР» реалізує зі складу в Луцьку:
— плити газові (Брест 1457-00, -01, -02);
— плитка облицювальна в асортименті (Мінськ);
— замки в асортименті (навісні, накладні, врізні, защіпки);
— шпалери миючі (в асортименті);
— сантехнічні набори (Мінськ);
— мотоблоки МТЗ-12, МТЗ-08 з навісним обладнанням (8 предметів);
— електричні лампи в асортименті;
— фарба масляна в асортименті (Білорусь);
— електроди АНО-6 (4 мм, 3 мм);
— світильники (в асортименті);
— тканина костюмна напівшерстяна (Мінськ);
— оліфа-оксоль;
— лінолеум в асортименті;
— руберойд РКП-350 (15 м);
— клей ПВА;
— тафтингове покриття.

Надаємо послуги у перевезенні вантажів автомобілями МАЗ по країнах СНД та Європи.
Підприємство купить або обміняє за бартером мокросолені шкури ВРХ, сухе молоко.
Наша адреса: Луцьк, вул. Зв'язківців, 1-б, приватне підприємство «ВіР», (03322) тел./факс 5-53-11, тел. 5-60-05.

Производственная фирма изготовит из полиэтилена: пленку рукавную шириной до 1500 мм, пакеты хозяйственные, обложки для тетрадей, мешки и вкладыши транспортные, пробку винную, коньячную, шампанскую, крышку на стеклобанки емкостью 0,5 — 3 л .
г.Рубежное Луганской обл., ул. Ленина, 4.
Научно-производственное коммерческое предприятие «БКФ»: (06453) 5-21-61, 7-68-57, 5-14-71;
тел./факс 7-63-85.

Производим светильники РКУ-250 наружного освещения.
Реализуем
Лампы накаливания 40-500 Вт, ДРЛ-250, 400 (пр-во Саранск).
Аккумуляторы щелочные 5НК13, 5НК80,
УИЗУ для ламп ДНаТ.

Приглашаем к сотрудничеству организации, работающие в области светотехники.
Тел. (06242) 7-34-15, факс 7-41-11.

Інформація про випуск акцій

АКБ «ПРАВЕКС-БАНК»

А. Характеристика емітента

Акціонерно-комерційний банк «Правекс-Банк» засновано на підставі чинного законодавства 29 грудня 1992 року у формі акціонерного товариства відкритого типу із статутним фондом 50 млн.крб.

Юридична адреса: — Україна, 252021, Кловський узвіз, 9/2.

На момент прийняття рішення про п'ятий випуск акцій статутний фонд банку становить 14 000 млн.крб.

Головними напрямами діяльності банку є здійснення операцій з розрахунково-касового обслуговування клієнтів, залучення депозитних вкладів, надання кредитів, здійснення валютних операцій та інші види статутної діяльності.

Вищим органом управління банку є загальні збори акціонерів. Керівництво діяльністю здійснює правління банку.

Голова правління — Л.В.Распутна. Освіта — вища економічна, виробничий стаж роботи — 18 років.

Головний бухгалтер — О.Ю.Кібець. Освіта — вища економічна, виробничий стаж роботи — 17 років.

Кількість службовців на 1.01.95 р. становила 379 осіб.

Б. Дані про емісію цінних паперів

Рішення про емісію цінних паперів прийнято на зборах акціонерів АКБ «Правекс-Банк» (протокол № 73 від 25. 02.95 р.) відповідно до ст. 38 Закону України «Про господарські товариства».

Фінансові ресурси, одержані від випуску акцій, будуть використані на розширення банківських послуг клієнтам.

Загальний обсяг емісії становить 200 000 000 000 (двісті мільярдів) крб., при цьому здійснюється випуск 1 800 000 (один мільйон вісімсот тисяч) іменних простих акцій та 200 000 (двісті тисяч) іменних привілейованих акцій. В загальному обсязі емісії обсяг I—IV випусків акцій становить 14 000 000 000 (чотирнадцять мільярдів) крб. На них здійснюється випуск126 000(ста двадцяти шести тисяч) іменних простих акцій та 14 000 (чотирнадцяти тисяч) іменних привілейованих акцій. Номінальна вартість однієї акції — 100 000 (сто тисяч) крб.

Емісія буде здійснюватися серією 05 під номерами 0000001—2 000 000.

Початок передплати на акції — 20 березня 1995 р.

Закінчення передплати на акції — 20 вересня 1995 р.

Обмін акцій I—IV емісій буде провадитись у період передплати на акції.

Власники іменних простих акцій мають право брати участь в управлінні банком, отримувати відповідну частину прибутку, а також частину залишків майна товариства у разі його ліквідації.

идбання іменних привілейованих акцій гарантує одержання ітановленого розміру дивідендів — 18 % на рік та першочергове право на отримання майна банку у разі його ліквідації.

Виплата дивідендів відбувається шляхом переведення оштів на вказаний акціонером рахунок або через касу банку.

В. Опис ділової активності емітента

Активи банку на 1. 01. 95 р. становлять 1 597 779 млн крб.

За 1994 р. банком були надані кредити підприємствам різних форм власності на загальну суму 249 154 млн.крб.

Банк обслуговує 1 440 юридичних осіб та більше як 4 000 громадян.

Балансовий прибуток за станом на 01.01.95 р. становить 61 751 млн.крб.

Г. Перелік і результати попередніх емісій

Станом на 1.01.95 р. банком проведено чотири емісії, які відповідно до чинного законодавства України пройшли реєстрацію у Міністерстві фінансів та Національному банку України.

I емісія зареєстрована Міністерством фінансів України 9.06.93р. (реєстраційний № 73/1/93) на суму 50 000 000 (п'ятдесят мільйонів) крб.

Кількість акцій:
а/ іменних простих акцій — 9 000 штук.
б/ іменних привілейованих акцій — 1 000 штук.
Номінальна вартість однієї акції — 50 000 крб.

II емісія — зареєстрована Міністерством фінансів України 19.10.93 р. (реєстраційний № 195/1/93) на суму 950 000 000 (дев'ятсот п'ятдесят мільйонів) крб.

Кількість акцій:
а/ іменних простих акцій 17 100 штук.
б/ іменних привілейованих акцій 1 900 штук.
Номінальна вартість однієї акції — 50 000 крб.

III емісія — зареєстрована Міністерством фінансів України 30.06.94р. (реєстраційний № 264/1/94) на суму 5 000 000 000 (п'ять мільярдів) крб.

Кількість акцій:
а/ іменних простих акцій 90 000 штук.
б/ іменних привілейованих акцій — 10 000 штук
Номінальна вартість однієї акції — 50000 крб.

IV емісія — зареєстрована Міністерством фінансів України 22.02.95р. (реєстраційний № 75/1/95) на суму 8 000 000 000 (вісім мільярдів) крб.

Кількість акцій:
а/ іменних простих акцій 144 000 штук.
б/ іменних привілейованих акцій 16 000 штук.
Номінальна вартість однієї акції — 50 000 крб.

Акції I—IV випусків у межах їх загальної вартості будуть замінені на акції нового випуску номінальною вартістю 100 000 крб. У зв'язку з цим, кількість раніше випущених акцій зменшується у два рази.

Д. Чинники ризику:

недосконаліcть законодавства з питань оподаткування, економічної діяльності;

невирішеність проблем, пов'язаних з введенням національної валюти і забезпеченням її конвертованості;

інші форс-мажорні обставини.

Баланс АКБ «Правекс-Банк» станом на 01.01.95 року

	АКТИВ	(млн.крб.)
1	Каса і кор. рахунок в НБУ:	
	а) в нац. валюті	216 520
	б) в ін. валюті	147 129
2	Кореспондентські рахунки в інших банках:	
	а) в нац. валюті	19 825
	б) в ін. валюті	61 346
3	Кредити, надані банком	
	Всього:	249 154
	в т.ч.	
	а) короткострокові	14 067
	б) довгострокові	0
	в) у валюті	235 087
4.	Міжбанківський кредит, наданий іншим банкам	258 950
5.	Основні засоби та капіталовкладення банку	26 263
6.	Дебітори	46 377
7.	Інші активи	572 215
	в т.ч.	
	а) міжфіліальні обороти	76 104
	б) витрати майбутніх періодів	35 368
	в) відокремлені кошти за рахунок прибутку	62 643
8.	Збитки	0
	ВСЬОГО	1 597 779
	ПАСИВ	
1.	Статутний фонд	14 000
2	Резервний фонд	1 209
3.	Інші фонди банку	44 146
4.	Кореспондентські рахунки інших банків	
	а/в нац. валюті	20 510
	б/ в ін. валюті	3 083
5.	Розрахункові та поточні рахунки клієнтів у нац. валюті	234 227
6.	Депозити юридичних осіб	293 585
7.	Внески громадян	385 206
8.	Валютні рахунки	367 550
9.	Міжбанківський кредит, отриманий в інших банках	84 000
10.	Кредитори	10 635
11.	Інші пасиви	77 877
	в т.ч.	
	а/ міжфіліальні обороти	76 104
	б/ доходи майбутніх періодів	1 773
12.	Прибуток	61 751
	ВСЬОГО:	1 597 779

Інформація про випуск інвестиційних сертифікатів

закритого інвестиційного фонду «Август+»

I. Основні відомості про інвестиційний фонд

Найменування: Інвестиційний фонд «Август+» (далі — Фонд);

Організаційно-правова форма: закрите акціонерне товариство, тип фонду: закритий.

Фонд створено рішенням засновників 10 серпня 1994 року строком на 10 років.

Місцезнаходження Фонду: м.Київ, пров.Дзержинського,5, к.25.

Статутний фонд: 1 000 000 000 (один мільярд) крб.

II. Зміст інвестиційної декларації

Метою інвестиційної діяльності Фонду є здійснення спільних інвестицій в цінні папери, нерухомість та інші об'єкти, а також сприяння процесові приватизації і забезпечення на цій основі учасникам фонду прибутковості та приросту їх вкладень при зниженні ризику. Предметом та основними напрямами інвестиційної діяльності Фонду є:

залучення вільних коштів інвесторів, в тому числі іноземних, акумуляція приватизаційних паперів шляхом регулярної емісії та розміщення інвестиційних сертифікатів;

здійснення колективних інвестицій в акції підприємств, що приватизуються, цінні папери, інші активи;

придбання в процесі приватизації часток і паїв, що належать державі в майні господарських товариств;

інвестиції в конкретні програми, підприємства різних галузей промисловості, сільського господарства, транспорту, зв'язку, торгівлі, сфери обслуговування та інші;

інвестиції в об'єкти нерухомості, підприємницької та іншої діяльності, а також в спорудження та реконструкцію житла та інших об'єктів;

здійснення диверсифікації своїх інвестицій з метою забезпечення стабільного доходу та зниження ризику вкладень.

Обмеження в інвестиційній діяльності Фонду.

Фонд не може:

купувати цінні папери одного емітента та інвестувати частку своїх активів в цінні папери одного емітента понад ліміти, встановлені чинним законодавством України, крім інвестування в облігації внутрішніх державних позик, зобов'язання державної скарбниці та інші папери, одержання доходів за якими гарантовано урядом України;

тримати в цінних паперах менш як 70 відсотків активів Фонду;

купувати інвестиційні сертифікати іншого інвестиційного фонду чи інвестиційної компанії;

займатися представницькою діяльністю з приватизаційними паперами;

випускати облігації та векселі;

брати банківський кредит;

видавати майнові гарантії, забезпечені майном Фонду, для третіх осіб, укладати договори застави;

купувати цінні папери повних та командитних товариств;

здійснювати інвестиції в цінні папери, емітентом яких є афілійована особа інвестиційного фонду;

гарантувати інвесторам у письмовій формі чи шляхом реклами фіксованого розміру дивідендів;

створювати будь-які спеціальні або резервні фонди.

Для залучення коштів та приватизаційних паперів Фонд випускає інвестиційні сертифікати. Фонд зобов'язується викупити свої інвестиційні сертифікати за ціною, яка дорівнює вартості чистих активів, що припадає на один інвестиційний сертифікат, протягом 6 місяців після закінчення терміну діяльності Фонду, але не раніше закінчення терміну використання приватизаційних паперів.

Дивіденди сплачуються один раз на рік. Розмір дивідендів визначається за результатами діяльності Фонду. Засновники отримують дивіденди на кожну акцію в тому ж розмірі, що й виплачується учасникові на один інвестиційний сертифікат. За бажанням учасника дивіденди можуть сплачуватись інвестиційними сертифікатами фонду. Дивіденди юридичним особам — учасникам Фонду виплачуються шляхом перерахування коштів на їхні рахунки. Дивіденди фізичним особам виплачуються готівкою за місцем знаходження Фонду або шляхом перерахування коштів на попередньо вказаний особистий рахунок.

За рахунок коштів Фонду фінансуються його поточні витрати, зокрема, на рекламу, публікацію інформації, випуск і розміщення інвестиційних сертифікатів, і сплачуються винагороди інвестиційному керуючому, депозитарію та аудитору Фонду.

III. Дані про емісію інвестиційних сертифікатів

Фонд здійснює випуск 150 000 (ста п'ятдесяти тисяч) іменних інвестиційних сертифікатів номінальною вартістю 100 000 (сто тисяч) крб. на суму 15 000 000 000 (п'ятнадцять мільярдів) крб.

Початок продажу інвестиційних сертифікатів: 1 березня 1995 р.

Місце продажу — м.Київ, вул.Анищенка,3, 1-й поверх (ст. метро.«Арсенальна»).

Продаж інвестиційних сертифікатів здійснюється за готівковим та безготівковим рахунком, а також шляхом обміну на приватизаційні цінні папери.

Запланований курс одного інвестиційного сертифіката на початок продажу — 105000 крб. за приватизаційні майнові сертифікати і за курсовою вартістю, виходячи з попиту, за гроші.

Форма випуску інвестиційних сертифікатів — безготівкова. На всю суму придбаних інвестиційних сертифікатів видається іменний сертифікат, що засвідчує володіння відповідною кількістю інвестиційних сертифікатів.

Загальна кількість придбаних інвестиційних сертифікатів одним учасником Фонду, незалежно від того, є він юридичною чи фізичною особою, не може перевищувати 13500 штук, що становить 9% від загального обсягу емісії.

IV. Дані про попередні емісії цінних паперів

Інвестиційні сертифікати раніше не випускались.

Фонд здійснив випуск простих іменних акцій в кількості 10000 (десять тисяч) штук номінальною вартістю 100000 (сто тисяч) крб. на загальну суму статутного фонду 1 000 000 000 (один мільярд) карбованців. Випуск акцій зареєстровано Міністерством фінансів України 11 листопада 1994 р. за № 435/1/94. Всі акції розподілено серед засновників Фонду.

V. Засновники Фонду

Засновниками Фонду є:

Всеукраїнський Акціонерний банк (ВА-банк), акціонерне товариство «Київ-Оптіма», приватне підприємство «Ленпромстрой», акціонерний банк «Меблібанк», комплексний кооператив «Омега», акціонерне товариство «Престиж» — 88.5% статутного фонду, фізичні особи — 11.5%.

VI. Органи управління

Вищим органом керівництва фондом є загальні збори засновників.

Для здійснення контролю за діяльністю інвестиційного керуючого та захисту інтересів учасників обирається спостережна рада Фонду. Голова спостережної ради — Черненко О.Д.

VII. Інвестиційний керуючий, депозитарій та аудитор Фонду

Інвестиційний керуючий — акціонерне товариство «Інвестиційно-фінансова компанія МКД».

Дозвіл № 146 Міністерства фінансів на здійснення діяльності по випуску і обігу цінних паперів виданий 8 вересня 1993 р.

Депозитарій — акціонерний банк «Поліся»
(м.Київ, вул.Металістів, 17).

Дозвіл Міністерства фінансів на здійснення діяльності як депозитарію виданий 6 червня 1994 р., № 13.

Аудитор — товариство з обмеженою відповідальністю «Аудит»
(м.Київ, вул.Пархоменка, 49-г, к.35).

Ліцензія Аудиторської палати № АБ 000062, видана 24.03.1994 р.

VIII. Права власників інвестиційних сертифікатів

Інвестиційні сертифікати дають право їх власникам на одержання частини прибутку Фонду у вигляді дивідендів, а також відповідної частки майна Фонду при його ліквідації. Власник інвестиційного сертифіката має право його продати, подарувати, залишити в спадщину.

Олександр НОВИЙ, журналіст

ВІД ЧОГО НАП'ЄШСЯ — ТИМ І ПРИЧАСТИШСЯ

Напевно, коли гаситься чиясь свіча — енергетика чорна, та, що гасить, пролітає над водою. Вода зафотографовує цю хмару, лишає у собі відбиток. Казали: якщо церква його своїми дзвонами, що теж як крапельки води, не розсіче, бути у тій воді потопленику.

Кор.: А освячення води взимку. Мабуть, під час освячення таки відбувається якась метаморфоза з водою?

Г. МАКОВІЙ: У народі було таке: де немає церковного дзвону — веде водичка до скону. І хоч яке мале було поселення, старалися там звести церкву. Чому? Напевне, виходили з того, що вода фотографує. Знаємо, що Чумак заряджає воду, знахарі теж це роблять своїми словами, думками. Вода несе у собі інформацію, і в нас казали: «Перелета летіла, десь та й на воду сіла, задзвонили до Боженьки — і вона відлетіла». Так старі бабусі пояснювали діточкам, коли дзвонили дзвони по покійниках. Тут теж, напевно, виходили з подібності: дзеркало води, як і звичайне дзеркало, відбиває зображення. Як був мрець у домі — дзеркало закривали рушником. Коментували: щоб смерть там не відбивалася. І справді, жінка з Івано-Франківщини (її чоловіка, голову колгоспу, збила на смерть машина) мала дуже страшні біди у хаті якраз через дзеркало. Каже: «Щось ходить по хаті, гупає, не можу прийти до тями». На молитву отримала інформацію, щоб позакривала білими простирадлами дзеркала хоча б на шість місяців. У дзеркалах відфотографувався весь похоронний процес і вночі в астральному плані поновлювалася його дія.

З тої ж таки Івано-Франківщини: «Тільки моя дитина підійде до дзеркала, як охоплює її страх, плаче, ридає. Не можу збагнути, що з нею коїться». На молитву вибило ритуал: через ліве плече кинути чашу з свяченою водою в дзеркало так, щоб його розбити. Біди припинилися.

Виходячи з того, що вода зафотографовує у себе дуже багато негативних явищ, щоб від води не було біди, освячують її на Йордан (бо святять і в деякі інші свята). Освячували воду не у церквах, як тепер, а на найбільших річках, виходячи знову ж таки з того, що найбільша артерія поїть артерії найменші. Таким чином, коли ми найбільшу в селі чи в місті річку освячуємо, то норми підземні отримують благословлення, освячують нутро землі, так, як лікувальний укол в основну артерію розходиться по всьому тілі. І на Йордан приходили процесією, з іконами, з молитвами, до центральної у населеному пункті річки, прорізували на льоду хрест, над тим прорізом служився молебень. А льодяний хрест встановлювали коло церкви, де він стояв, аж поки не ростане від сонця.

Що це значило? Старожили вам скажуть: лід становить частинку води, принесеної з річки до Божого дому. А Божий дім, як стверджують літописи, створювали тільки на такім місці, де 40 днів не псувалося м'ясо (робили експеримент). Значить, частина тої води, що в льодовому хресті (та й сам знак хреста яке має значення!), заряджалася біля церкви великим позитивом і переходила до матінки-річки, мовби підсилюючи той позитив, що отриманий там був при освяченні.

Молитва, як знаємо, це світло. Свічка, як відомо, підсилює світло молитви. При освяченні водоймища на Йордан всі запалювали свічки у своїх коржачках (глеках), з якими прийшли до ріки за водою, довкола палали братські (величезні, товсті) свічки, три-чотири години служився молебень. Потім кожен своїм глеком зачерпував із хрестоподібної ополонки (спробували б тепер із річки на пиття взяти!) і тою водою освячував водні джерела, що поблизу осель, полями.

Йорданська вода, кажуть, не псується. Тому що кладуть у срібну миску срібний хрест. Але це тоді, як освячують її в церкві. Проте й освячена вода із водоймища трималася, як свіжа, до другого Йордана (та й роки!), скажуть вам прабабусі. Значить, справа не тільки в срібній посудині, срібному хресті, а у великому позитивному небесному заряді, який затягує церква молебнями від неба до землі, від землі до неба. Ним Бог дає нам великі ліки, ним ми розганяємо пітьму, що наповзає завдяки різним стихіям, недоброму способу життя, поганим явищам у природі чи поганим людям.

Кор.: Переходячи до питання лікування водою (бачимо ж по телевізору, читаємо ж у пресі, що майже кожен почав заряджати воду), хотів би знати, що з вашої точки зору відбувається при цім? Чи має все це зв'язок з тією живою і мертвою водою, яку робили наші бабусі? І взагалі, як ставитися до води, що заряджають екстрасенси, цілителі, маги?

Г. МАКОВІЙ: Хотіла б почати з того, що у нас, у Чернівцях, виступав один відомий маг. Людина хвора шукає спасіння. Як стверджує, вірить у Бога (часто не маючи поняття про основи Божого Закону), хрестить лоба і кладе у церкві свічку (не бажаючи розуміти, що якщо вона не живе за Законом Божим, її просто буде не чуто, поки не очиститься від своїх гріхів).

(Початок у номері за 7 березня ц.р.).

І замість того, щоб прозріти очима туди, догори, розібратися, за які погані вчинки ідуть її біди, вона шукає цілителів, забуваючи про Євангельське «гріх— смерть», що саме гріх приводить її чи її нащадків до руйнації. Отже, якщо розкається і буде світлою, то освітиться увесь її організм.

Виступає маг — представник недобрих духів, бо всі свої заклинання він прямо вопіє до імені князя пітьми, начальника нечистих Вельзевула, закликає повторювати за ним, і всі повторюють. Банки з водою повиставляли на сцені. І такі раді! І йдуть з тими банками додому! Що ж вони принесли?

У народі кажуть: від чого нап'єшся — тим і причастишся. Вони ж вийшли на контакт з відьмою, а їх же створила світла сила: Бог! І замість того, щоб стати перед Богом в порядку, зайшли ще більше подалі від Нього, свідомо чи несвідомо щільніше причепилися до сатани. А за це будуть платити їхні діти, онуки; і прикладів можна наводити чимало.

Здатність води зафотографовувати інформацію дозволяє робити на ній як добро, так і зло. Дати спити недоброї води — людина може, як уже казалось, померти, дати доброї — може ожити. Часто, щоб допомогти людині пошвидше відв'язатися від біди, якщо розкаялась у гріхах, на молитву мені показує: взяти на спадку місяця (коли буде зменшуватися) води з трьох криниць в одну посудину, омиватися нею, пити.

Криниця — це живильна сила. Хвора людина, щоб одужати, копала криницю в громадському місці. Найбільша благодать у воді з криниці при церкві чи господі, де мешкать щирі душею люди.

Був такий випадок: у людини цукровий діабет, поліпи на кишечнику. Прийшла і каже: вмираю. Напевно, на мені чари, — бо коли у нас біда, схильні вважати, що нам щось хтось поробив, забуваючи, що ми чудово робимо біду собі самі, якщо робимо щось нечесне.

«Та ні, жіночко, — отримую на молитву, — не поробив. У вас криниця зла: свариться постійно з чоловіком-п'яницею, б'єтесь, діти плачуть, вода це зло зафотографовує і увіходячи у вас при спожитку, приносить ще більшу біду». Що чвари постійно удома, сварки — не згодитися вона не може.

Хочу сказати ще й про таку традицію: жінка нечиста (коли місячні) не мала права прийти до церкви — оскверняє святиню (як нащадок Єви омивається від знаку первородного гріха, готує свою утробу чистою для народження дитини). Не мала права підійти такою і до криниці. І взагалі до будь-якого водного джерела такою не йшла чи у брудній одежі. А щоб прийти до криниці чистою — ранком одягалась у чистеньке, бо при роботі у святочному не могла бути. Набирала води і наповнювала кадубці на цілий день. Знову переодягалась, вже в те, що до роботи. Навіть співанка про це збереглася: «Аніж піду до криниці — си вберу в коди (тобто у стрічки), щоб не мала від водички в білім тілі шкоди. Аніж піду до криниці — си вберу в чоботи, би не мала від водиці на душі — гризоти».

Значить, відфотографована у воді радість приносить радість! Отож, і жіночці, що приходила на молитву відбивало: через три хати є вуличка, коло крайньої — криничина, живе там добра бабуся, бери звідти води на їжу та омивання, освяти свою криницю і благо буде. Ця жінка з Кельменців, що на Чернівеччині, згодом пише листа: поліп розсмоктався, цукор у крові дійшов до 5-ти одиниць, а був процент такий високий, що прооперувати, аби викинути той злощасний поліп, не могли — через цукровий діабет.

Відоме у народі лікування водою: вода з трьох криниць, що при церкві.

Церква — це постійний позитив, і якщо є при церкві криниця, вона вже має дуже позитивний заряд, а зібрана з них вода докупи — заряд помножений.

На відвернення біди часто показує: покайся, людино, від содіяного зла, стань на колінцях перед церквою, вибий 10 поклонів, просячи у Бога прощення за те, що ти його зрадила. Спий води з трьох криниць, кажучи: «Прости мені, Господи, всі гріхи, бо я вже чиста», запали свічку перед Матір'ю Божою, мовлячи: «Благослови мене, Господи, на нове життя», і благо тобі буде. Якщо людина щиросердно розкаюється, все це робить — благо стається.

Відомий й інший метод лікування водою: коли ми читаємо над водою молитви. Молитва — це позитивний заряд, як кажуть, розмова з Богом. А що вона справді великий позитив — підтверджує такий експеримент: якщо над нашою долонькою тримати підвішену на ниточці бусиночку, через якусь мить вона починає робити кругові оберти. Якщо за годинниковою стрілкою — в людині переважає добро, якщо переважає зло — то проти. Тоді пропонуєш: «Почніть подумки читати молитву. Не зараз, а через якийсь час». Бусинка з протигодинникового оберту переходить на оберти «за». Перестає людина читати молитву — вертається на круги своя.

Отож, поки читаємо молитву над водою, вода набирає великого позитиву. Якщо прочитати молитву до Чесного Хреста разів 45 — знімає різні наговори, навроки, чари. Можна пити тієї води, прати у ній підозрілу річ, обливатись. Якщо дитина кидається вночі, класти примочки на лоба, кропити місця, де щось нам вчувається недобре. Акафест до Пантелеймона Цілителя, читаний над водою, цілить. Спивання такої води час від часу знімає патогенні зони. Ефект разючий, коли усе це робиться разом з очищенням душі.

Кор.: У народі побутує, що після свята Іллі (2 серпня) уже не можна купатися. Скажіть, що, по-вашому, коїться з водою?

Г. МАКОВІЙ: У народі казали: ластівка торкнулася крильми води — можна купатися: Матір Божа воду вже переблагословила. Ластівка у наших предків уособлювала матір, материнський дух. І купалися до Іллі, бо вважали, що опісля вода вже мертва: гасяться на небі свічки тих, хто має вмерти, якщо не очиститься до наступного року. Вода ті свічки погашені в себе вбирає: з серпня справді посилюється зорепад. І якщо ти купаєшся у тій воді, сила з тебе буде спадати.

З того, що бачу, маючи якусь міру внутрішнього відчуття, можу твердити, що сенс у цьому є: людина сохне, не розуміючи, що з нею. А на молитву показує: зашкодило купання у мертвій воді. І відбиває водоймище.

Від серпневих зорепадів вода у водоймищах спить, то і ти від тої води, як тіло без душі будеш ходити, — є ще й таке пояснення старожилів. А якщо брати до уваги фотографувальні властивості води, то посилений зорепад, якщо падаюча зірка є руйнівна, шкідлива, не може не міняти її якостей.

Не могла наразі того зрозуміти, аж поки 90-річна бабуся Магдалина не уповіла, що після Іллі вода мертвіє. І колись у таку воду ніхто полізти оголеним не ризикував.

Хотіла би ще сказати про оберігання водоймищ. Старі люди твердили: не дай Боже доповнити воду, коли ти купаєшся, своєю водою. Лишиш свою воду — питиме з тебе силу. І коли ми, купаючись, лишаємо на березі якесь сміття, а доці змивають його у водоймище, йдуть незабаром чималі біди, рани на язиці (і рак язика може бути), висипи різні по шкірі, виразки на органах (не тільки зовні, а й внутрішні). Йдуть навіть церебральні паралічі.

Якщо на воді сталося горе — хтось втопився, старалися нейтралізувати зле місце. Вважається, як уже казала, що земля має витоки добра і зла — цілющі і погані точки. Де є витік зла, стаються нещастя. 12 священиків служили над таким місцем молебень, аби нейтралізувати таку воду. Споруджували хрест, що височів над водою. Інакше, вважалося, там нещастям бути і бути. За утопленником на воду опускали із запаленою свічкою колач: «аби відв'язатися від його душі, аби тота душа не блукала».

У наших предків був такий звичай: наприкінці города копали яму, метр на метр, робили дерев'яну накривку і ставало їм на 10—15 років. Правда, у них сміття було менше: дбали більше за душу, ніж за речі. Заповнювалась яма десь до півметра — засипали, щоб не вчепити плугом, і копали нову. Казали: бруд має бути у нутрощах землі, не осквернятити поверхню, воду.

І справді, за розкидування сміття будь-де ідуть великі біди. Маю дуже яскравий приклад. Село Бояни Новоселицького району (Чернівеччина). У брата Віри Г. погані справи із хребтом — не піднімається. На молитву йде інформація: за захаращення води. Бачу картини, де мама цього чоловіка висипала на водоймищі сміття. За мамою своїть поганий родовий корінь: дід воював, має на собі знак чужої крові. Зразу ж зловилося на цей проступок і його зло, перекотилося далі по спадкоємності — на Віриного брата.

Щоб залатати витворену поганим поступком діру, вибило такий ритуал: мама має свідомо розкаятися, потім піти до тої річечки, взяти жовтої глини з берега, виліпити людину і з кладки кинути глиняну людину у воду, сказавши: «Водичко-сестричко, прости мене, що тебе сквернила, би Бог мене простив. На тобі пожертву, а мого сина не бери».

Бачу на молитву далі таке: як мати робитиме це, син її зіскоче з плечей чорта, на якому катався, з хребтом ставатиме краще. І, знову ж, була би гарна казочка, якби не збігалися: вигляд Віриного брата, його характер, процес захворювання, вигляд ріки, як возили сміття, портретна характеристика мами...

Хочу додати ритуал найпоширенішого каяття за захаращення водоймища, який іде мені на молитву. О 5-й чи 6-й годині ранку (на народження нового дня) зачерпнути пригорщами тої забрудненої води, спити (бруд змивається брудом, людина ніколи не сказала, що після зробленого ритуалу їй було погано), перехреститися, сплюнути через ліве плече і мовити: «Прости мене, водичко-сестричко, би мене Бог простив. Відв'язуюся від сатани, бо я вже чиста». Відтак піти у церкву і запалити три свічки до ікони Матері Божої, сказавши: «За оборону від злої судьби».

Додам, що накликаємо біди й тоді, як виливаємо брудну від прання чи купання воду біля криниці. Чи воду із себе там випускаємо. За останнє стрічала не одну чималу біду. «Вибігаю вночі із хати, би далеко не йти, а поруч — криниця...», — підтверджує жінка, в якої завдяки цьому сердечна водянка, а у синочка, що пішов по її родовидній лінії — псоріаз.

Людина без їжі буде зверх 50 днів, без води не проживе, як твердять деякі вчені, і трьох. Вода є дух, і артерії Землі — наша живильна сила.

«Будь багатий, як земля, здоровий, як вода», — благословляли ненько і мати на нове життя; на створення нової родини, до шлюбу. Гляньмо на наші водоймища — такі ж будемо і здорові!..

(Далі буде).

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 509740.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311046.